

*Załącznik do Uchwały Nr X/67/11
Rady Miejskiej Wałbrzycha
z dnia 31 marca 2011 roku*

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wałbrzychu
za 2010 rok**

Wałbrzych, marzec 2011 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizuje zadania wynikające z następujących ustaw:

- o pomocy społecznej,
- o dodatkach mieszkaniowych,
- o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- o przeciwdziałaniu narkomanii,
- o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- o zatrudnieniu socjalnym,
- o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Ogółem wydatki na zadania realizowane w 2010 r. przez MOPS w Wałbrzychu wyniosły 36 889.089 zł, w tym:

1. Zadania zlecone finansowane z budżetu państwa: 618.614 zł

85 195	Pozostała działalność – refundacja kosztów wydania przez gminy decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	11.350 zł
85 203	Ośrodki wsparcia	
	Środowiskowy Dom Samopomocy	361.615 zł
85 228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	242.400 zł
85 219	Ośrodki Pomocy Społecznej – wynagrodzenie opiekunów prawnych	3.249 zł

2. Zadania własne gminy dofinansowane z budżetu państwa 14.893.497 zł

85 213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	332.860 zł
85 214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki okresowe	5.401.387 zł
85 216	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki stałe	4.112.000 zł
85 219	Ośrodki pomocy społecznej	1.797.250 zł
85 295	Pozostała działalność – pomoc państwa w zakresie dożywiania	3.250.000 zł

3. Zadania finansowane z budżetu gminy 19.703.479 zł

85 153	Zwalczanie narkomanii	60.000 zł
85 154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	988.046 zł
85 202	Domy pomocy społecznej	3.015.029 zł
85 203	Ośrodki wsparcia	z tego: 365.366 zł
	Integracyjny dom dla bezdomnych	293 611 zł
	Mieszkania przejściowe	35.326 zł
	ŚDS – dofinansowanie gminy	36.429 zł
85 214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	3.766.371 zł
85 215	Dodatki mieszkaniowe	7.064.120 zł
85 219	Ośrodki Pomocy Społecznej	3.737.052 zł

85 228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze 707.495 zł

5. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego 1.673.499 zł

85 219 Projekt pn. „Od bierności do aktywności” 1.056.318 zł
 85 295 Projekt „Partnerska rodzina” 492.070 zł
 85 213 Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za beneficjentów 980 zł
 85 214 Wkład własny do projektu „Od bierności do aktywności” 124.131 zł

ŚWIADCZENIA FINANSOWE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Wszystkie świadczenia stały się zadaniami własnymi gminy, jedynie te dla osób psychicznie zaburzonych pozostają zadaniami zleconymi tzn. specjalistyczne usługi opiekuńcze i środowiskowe domy samopomocy. Część zadań jest jednak nadal dofinansowywana z budżetu państwa.

Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Środki własne gminy	6 472 167	6 918 522	6 515 112	7 576 768	7 941 964
Środki z budżetu państwa (w tym dofinansowanie zadań własnych)	12 377 452	13 002 113	11 098 876	12 426 186	13 338 647
Razem	18 849 619	19 920 635	17 613 988	20 002 954	21 280 611

Udział środków własnych gminy w stosunku do środków z budżetu państwa w okresie ostatnich pięciu lat na świadczenia z pomocy społecznej przedstawiono na wykresie i w tabeli. Z powyższych danych wynika, że wzrasta wydatkowana kwota zarówno w ramach środków własnych gminy jak i z budżetu państwa.

Zasiłki stałe są zadaniem własnym gmin dofinansowanym z budżetu państwa. Zasiłki w Wałbrzychu zostały wypłacone **1 261** osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w tym w większości osobom samotnym (**905 osób**). Zasiłki przyznawane były w wysokości wynikającej z różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem (nie więcej niż 477 zł i nie mniej niż 30 zł). Mimo iż liczba osób utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie to wydatki wzrastają, gdyż osoby te posiadają niskie dochody lub nie posiadają ich wcale. Średnia wysokość zasiłku wyniosła 326 zł miesięcznie.

Składki zdrowotne opłacano za **1 147** zasiłkobiorców stałych, którzy nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu na sumę 332 860 zł.

Zasiłki okresowe są zadaniem własnym gminy czasowo dofinansowywanym z budżetu państwa. Przyznawane są głównie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. Zasiłki w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem przyznano **3 961** osobom na kwotę **5 496 774** zł. W tym zwiększone zasiłki na kwotę **95 387** zł ze środków własnych gminy, przyznano dodatkowo beneficjentom projektu systemowego „Od bierności do aktywności” w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki. Łączna kwota zasiłków okresowych w porównaniu do

poprzedniego roku jest większa o 446 966 zł, a liczba osób wzrosła o 317. Średnia wysokość zasiłku wyniosła w 2010 r. - 210 zł.

Zasiłki celowe przyznawano jedynie na zaspokojenie podstawowych potrzeb tzn. dofinansowanie do ogrzewania mieszkania, leki przy długotrwałej chorobie lub niepełnosprawności oraz w szczególnie uzasadnionych okolicznościach. Udzielano pomocy na inne niezbędne potrzeby jedynie:

- osobom starszym, samotnym lub z rodziną, która nie może pomóc,
- niepełnosprawnym ze stwierdzonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
- rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi,
- rodzinom niepełnym z małoletnimi dziećmi (do 3 roku życia),
- rodzinom wielodzietnym (3 i więcej dzieci w wieku szkolnym),

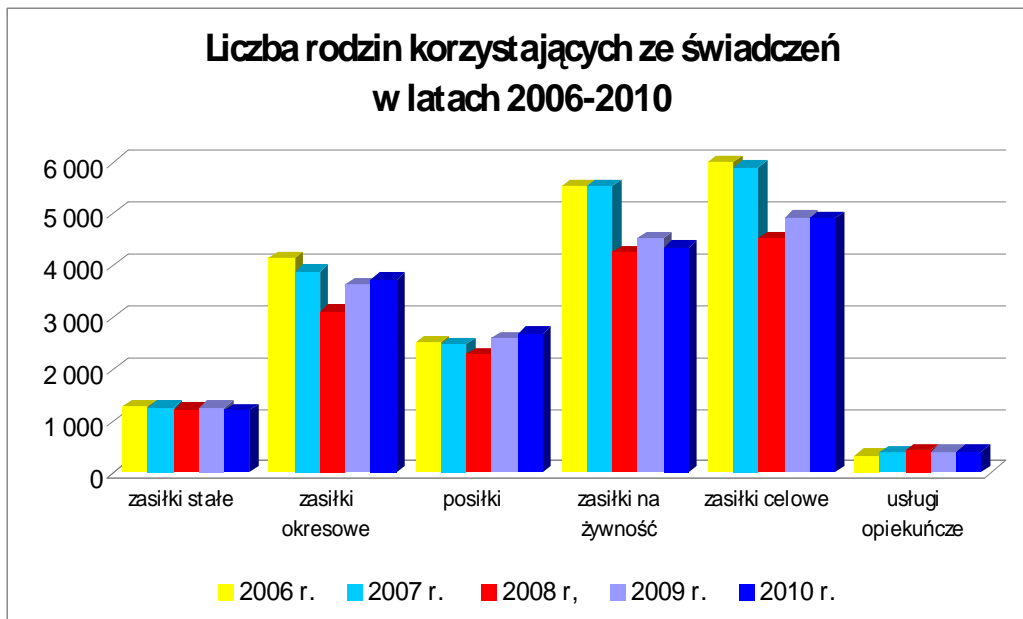
Zasiłki celowe przyznano w 2010 r. na kwotę **1 340 247** zł na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych: **3 575** rodzinom na ogrzewanie mieszkania, **820** na leki i **321** na inne niezbędne potrzeby, jednocześnie **4 358** rodziny otrzymały zasiłki na żywność.

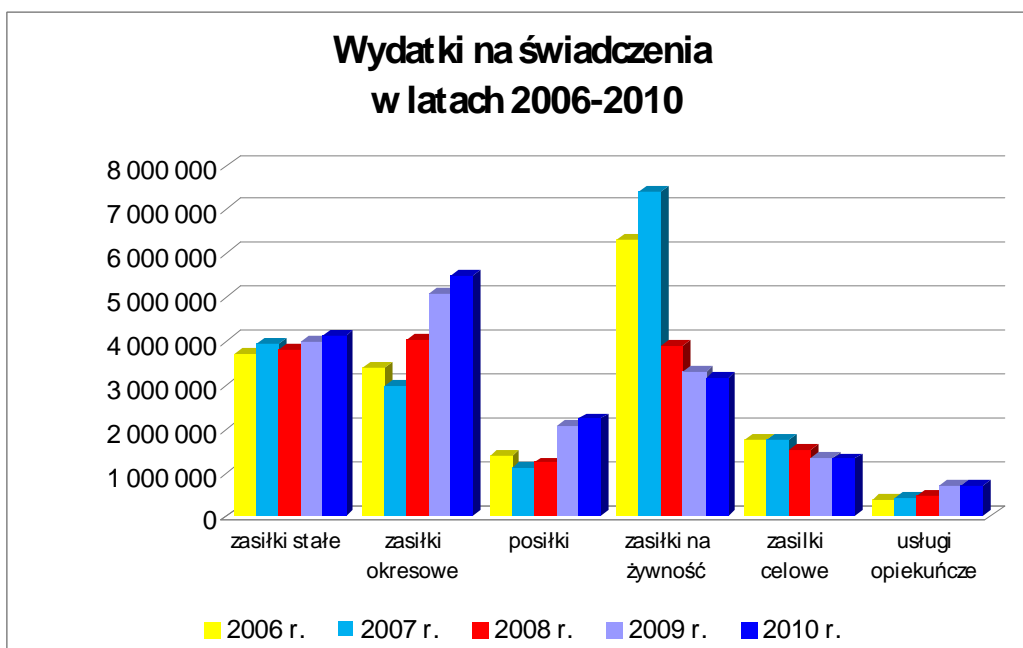
Zasiłki specjalne celowe

Przyznawano również zasiłki osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach w sytuacjach występowania: niepełnosprawności, długotrwałej choroby, starości, w wysokości nie przekraczającej 150% kryterium dochodowego. Zasiłki przyznano **631** osobom na kwotę **211 938** zł. Głównie w przypadkach kiedy faktyczny dochód nie pozwalał na zaspokojenie podstawowej potrzeby.

Pogrzeby - sprawiono **54** osobom na kwotę **152 576** zł, w tym 4 osobom bezdomnym.

Z wykresu porównującego liczbę rodzin korzystających z głównych świadczeń pomocy społecznej w latach 2006 - 2010 wynika, że wzrost w stosunku do ubiegłego roku zanotowano w liczbie rodzin korzystających z zasiłków okresowych oraz posiłków.

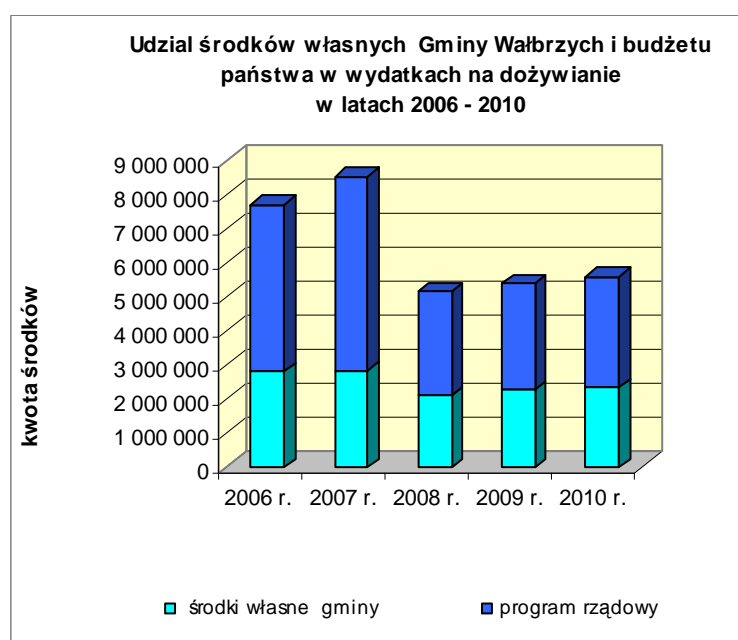
Z wykresu porównującego wydatki na główne świadczenia pomocy wynika, że wydatki wzrosły na zasiłki okresowe, posiłki i nieznacznie na zasiłki stałe natomiast zmalały na dożywianie i zasiłki celowe.

Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

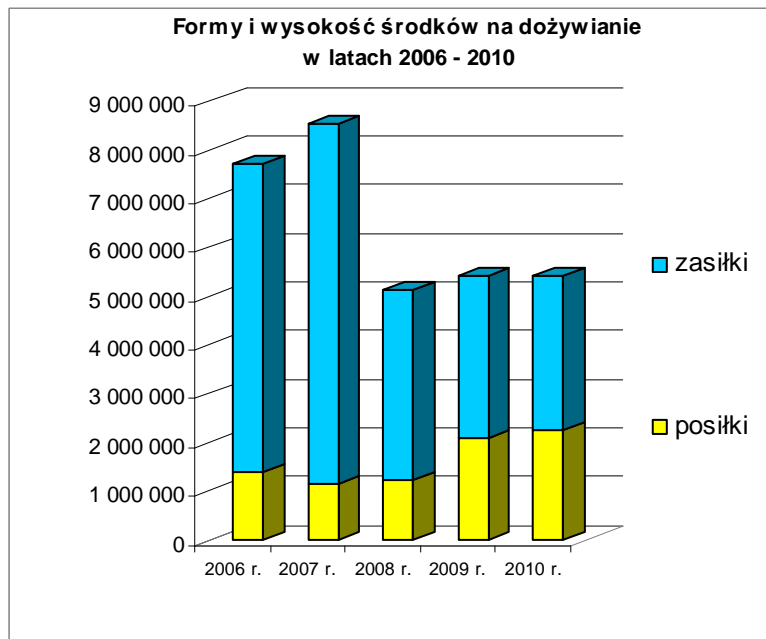
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kolejny rok realizował program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania", którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia, poprzez wsparcie finansowe gmin w realizacji zadania własnego w zakresie dożywiania. W roku 2010 objęto programem ogółem **12 303** osoby na kwotę **5 576 621** zł. Jak kształtowały się wydatki w poszczególnych formach w rozbiciu na źródła finansowania oraz formę pomocy przedstawiono w poniższej tabeli.

Wydatki na dożywianie w 2010 r.	zasiłki	posiłki	W tym posiłki bez decyzji	razem
Środki własne	1 058 781	1 267 840	78 451	2 326 621
Dofinansowanie z budżetu państwa	1 356 874	1 893 126	109 586	3 250 000
Suma	3 160 966	2 415 655	188 037	5 576 621

Porównanie udziału środków własnych gminy i środków budżetu państwa w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia poniższy wykres.

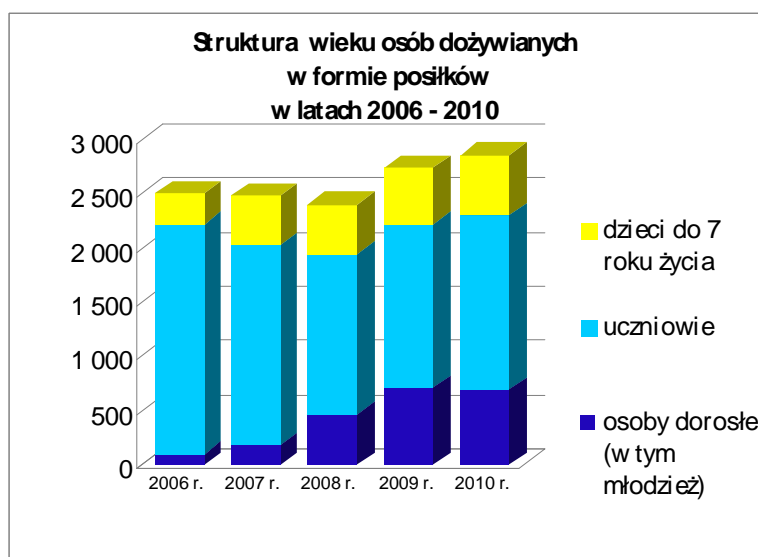

Pomoc przyznawana jest w formie posiłków oraz świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności tym rodzinom, których dochód nie przekracza 150 % odpowiedniego kryterium dochodowego wynikającego z ustawy o pomocy społecznej tzn. kwoty 526,50 zł na osobę w rodzinie lub kwoty 715,50 zł na osobę samotnie gospodarującą.

Posiłki opłacano dla **2 688** osób, na łączną kwotę **2 227 618** zł, w tym dla **555** dzieci do 7 roku życia i **1 605** uczniów. Zgodnie z ustawą na wniosek dyrektorów szkół żywione mogą być wszystkie dzieci potrzebujące pomocy, bez wydawania decyzji administracyjnych, liczba tych dzieci nie może przekroczyć 20 % ogólnej liczby żywionych dzieci. W roku 2010 objęto taką pomocą **348** dzieci na łączną kwotę **188 037** zł, podczas kiedy w roku ubiegłym tylko 127 dzieci.

Wydawanie gorących posiłków zorganizowane jest w 53 punktach na terenie Wałbrzycha. Pomoc w formie gorących posiłków dla osób dorosłych realizowana jest w dwóch punktach w Śródmieściu i na Starym Zdroju na ul. Pocztowej, natomiast dla dzieci w wieku przedszkolnym w 19 przedszkolach i dwóch żłobkach na terenie Wałbrzycha. Dzieci w wieku szkolnym żywione są w 18 szkołach podstawowych, 9 gimnazjach i 2 zespołach szkół oraz w pojedynczych przypadkach w innych placówkach.

Zasiłki na żywność z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” otrzymało **4 358 rodzin**, w których żyje **11 849** osób. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opracował zasady przyznawania zasiłków w zależności od liczby osób w rodzinie i wysokości dochodu, w kwocie nie mniejszej niż 30 zł i nie większej niż 120 zł na osobę. Średnia wysokość zasiłku na rodzinę w miesiącu w roku 2010 wyniosła 115 zł. Pomoc przyznawana jest jedynie na osoby współpracujące z pracownikiem socjalnym natomiast, jeśli członek rodziny nie współpracuje np. nie wywiązuje się z kontraktu lub marnotrawi przyznane środki, pomoc na tę osobę nie jest przyznawana.

Świadczenia w formie niepieniężnej.

W celu przeciwdziałania niweczeniu uzyskanej pomocy i marnotrawstwu przyznanych środków **187** osób, głównie nadużywających alkohol, nie otrzymywało pomocy w gotówce lecz bezpośrednio do realizacji w jednym ze sklepów spożywczych na terenie miasta. W ten sposób zrealizowano świadczenia na łączną kwotę **118 410** zł, czyli dwukrotnie więcej niż w roku poprzednim (67 000 zł). Zakup niezbędnego wyposażenia np. łóżek dla dzieci również realizowano poprzez wysyłanie środków bezpośrednio na sklep.

Pracownicy socjalni wydawali również zaświadczenia umożliwiające realizację pomocy w formie żywności z Banku Żywności w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej PEAD.

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze realizowane były przez Zakład Usług Opiekuńczych w Wałbrzychu. Cena usług wynosiła w 2010 r. w dni robocze 5,20 zł za godzinę, natomiast w dni wolne od pracy oraz w godzinach nocnych 13 zł. Ogółem pomocą w trakcie roku objęto **419** osób na kwotę **707 496** zł. Usługi opiekuńcze jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, świadczone są osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożliwości zapewnienia jej przez rodzinę. Usługi obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz zapewnienia kontaktów z otoczeniem. Podopieczni korzystają z usług w wymiarze od 2 godzin tygodniowo do 248 tygodniowo, czyli 8 godzin dziennie (7 osób) w zależności od zdolności do samoobsługi.

Osoby korzystające z tych świadczeń w zależności od swojej sytuacji materialnej wnoszą częściową odpłatność za usługi według zasad ustalonych Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha. Koszt usług od 1 stycznia 2011 r. w stosunku do ubiegłego roku znacznie wzrósł ze względu na wyższą stawkę godzinową wynikającą z przetargu i wynosi 6,80 w dni robocze oraz 13 zł w dni świąteczne i w nocy). W roku 2010 MOPS uzyskał zwrot kosztów z odpłatności ponoszonej przez podopiecznych w wysokości **268 882 zł**.

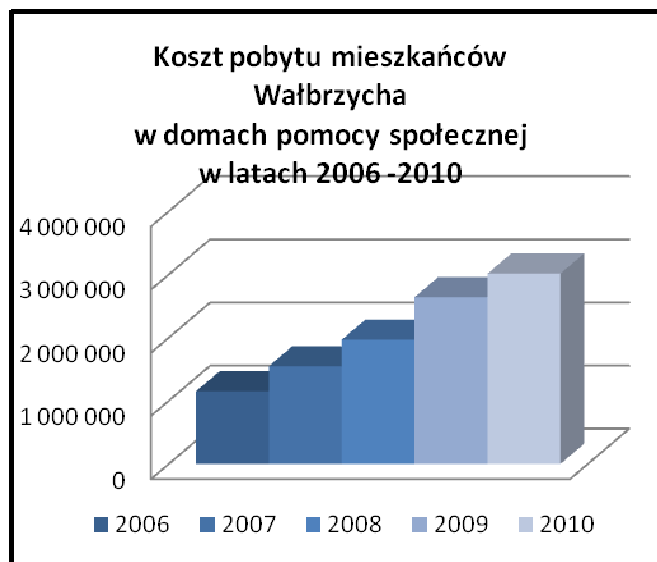
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym finansowanym przez budżet państwa. W roku 2010 sprawowała je firma „Gwarant” dla **44** osób na łączną kwotę **242 400 zł**. Koszt jednej godziny usług wynosi 11,50 zł.

Domy Pomocy Społecznej

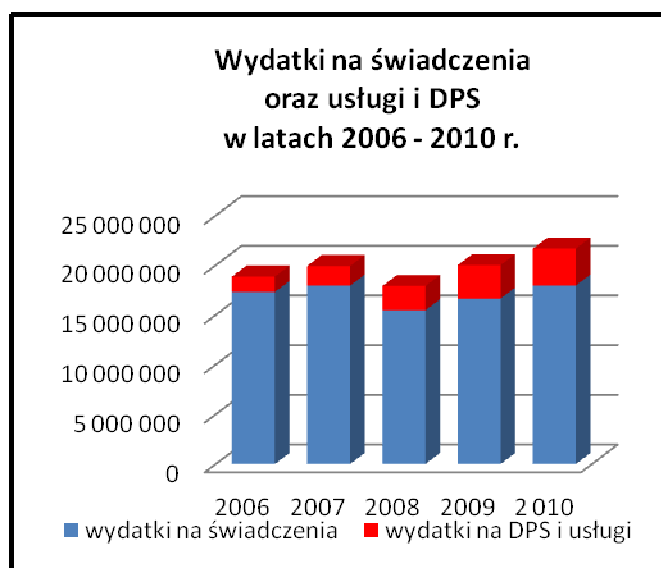
Do domów pomocy społecznej kierowane są tylko osoby, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku, a dla których zapewniana przez rodzinę lub MOPS opieka jest niewystarczająca. W roku

2010 ogółem przebywało w domach pomocy społecznej 166 mieszkańców Wałbrzycha (154 - 2009 r., w 2008 r. – 141, w 2007 r. – 134, w 2006 r. - 93). Łączny koszt pobytu w domach pomocy społecznej wyniósł **3 015 029 zł**. Wzrost wysokości wydatków za pobyt mieszkańców miasta w domach pomocy społecznej w latach 2006 - 2010 prezentuje poniższy wykres.

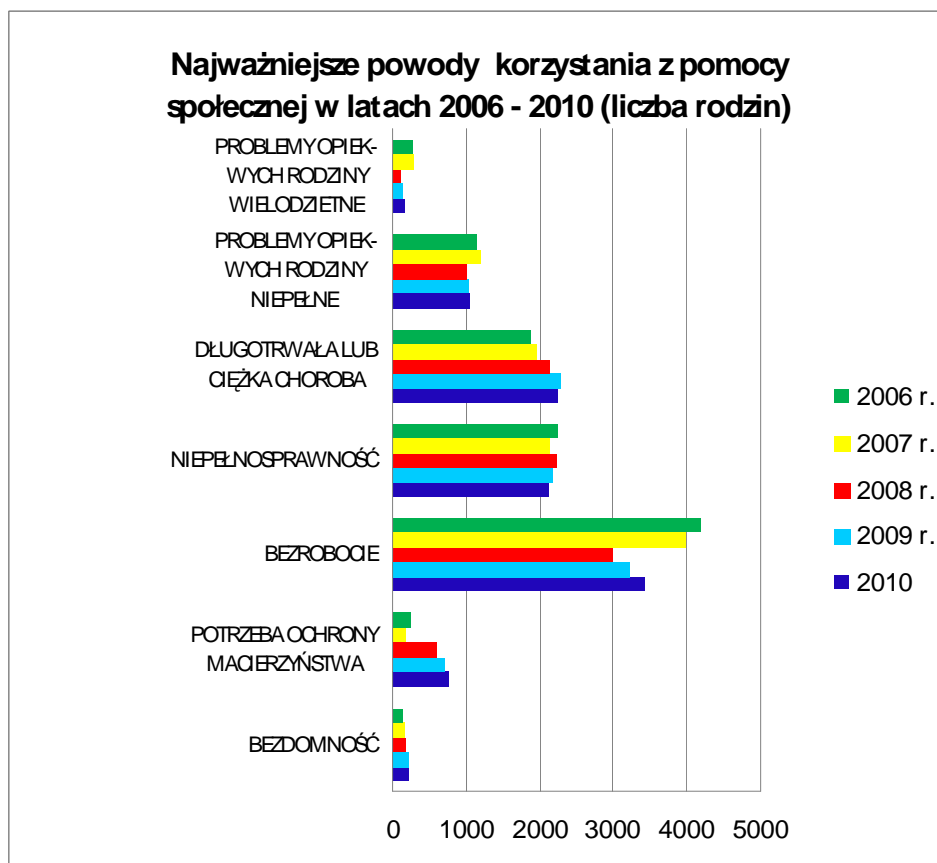

Wzrost opłat za pobyt pensjonariuszy spowodowany jest przede wszystkim wzrostem kosztów utrzymania w poszczególnych DPS, a także stale zwiększającą się liczbą osób, które muszą zostać umieszczone. Wynika to również z faktu, że kierowane są osoby ubogie z niskim dochodem, a średni koszt dopłaty do każdej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej w 2010 r. wyniósł 1 741 zł miesięcznie, czyli jak widać większość kosztów ponosi gmina, a nie mieszkaniec DPS. Wydatki na usługi i DPS na tle innych świadczeń MOPS przedstawia poniższy wykres.

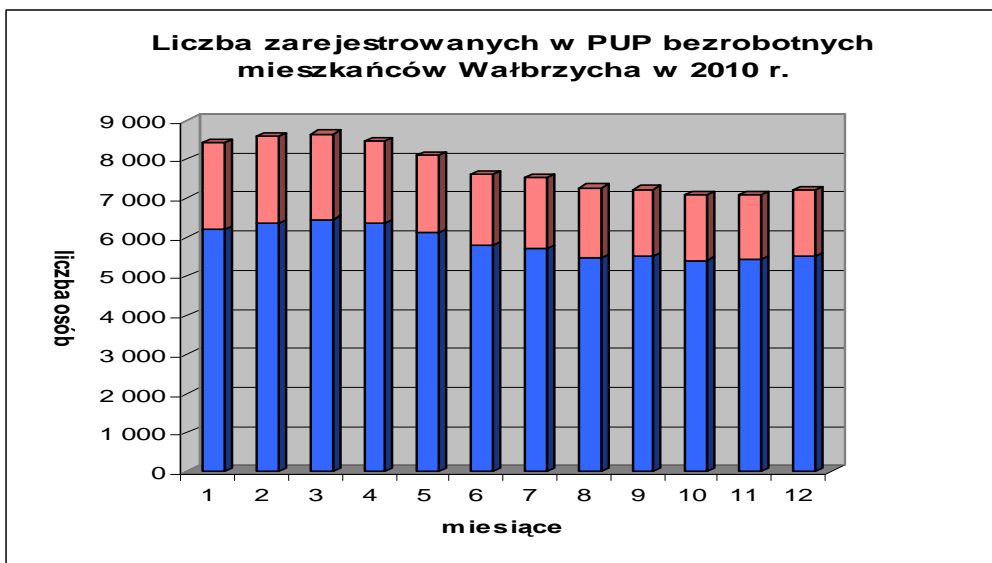

Charakterystyka sytuacji osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

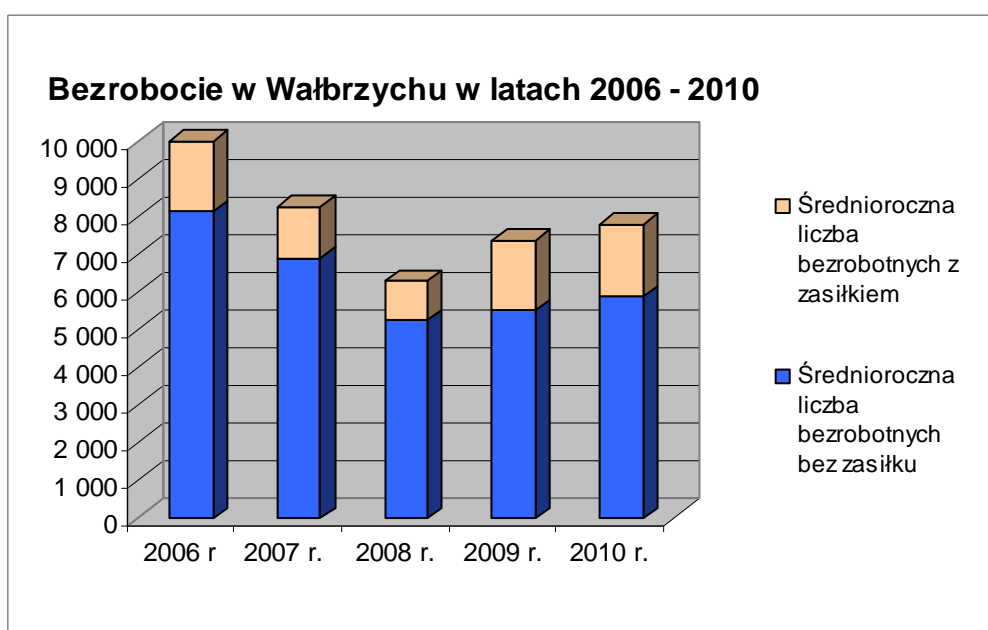
Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej w roku 2010 skorzystało w Wałbrzychu **5 230** rodzin – 13 149 osób, a w najlepszym dotychczas 2008 r. odpowiednio 4 800 rodzin - 11 876 osób. Strukturę powodów korzystania rodzin z pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres.

Najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów MOPS było nadal bezrobocie, a kolejnymi niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Na początku 2010 r. nastąpił wzrost liczby bezrobotnych, ale w kolejnych miesiącach liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmalała. Liczbę osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach roku 2010 w podziale na osoby z prawem do zasiłki i bez prawa przedstawia poniższy wykres.

Sytuację bezrobocia w ostatnich pięciu latach na podstawie średniorocznej liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy przedstawiono na kolejnym wykresie.

Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu przebiegała dobrze i opierała się na podpisanym Porozumieniu w zakresie przepływu informacji o wolnych miejscach pracy oraz osobach obejmowanych przez MOPS działaniami systemowymi

Miejski Ośrodek Pomocy społecznej brał udział (jako największa gmina) w projekcie unijnym „**Badanie ścieżek migracyjnych klientów pomocy społecznej i urzędów pracy oraz możliwości wprowadzenia zintegrowanych usług aktywizacji zawodowej**”, który był realizowany pod nadzorem Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałanie 7.2.1: Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Procentowy udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby osób zameldowanych w poszczególnych dzielnicach Wałbrzycha przedstawia poniższa tabela.

Dzielnica	Liczba zameldowanych mieszkańców	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy w 2010 r.	% udział korzystających z pomocy do liczby mieszkańców
Nowe Miasto	9 721	2 002	20,59%
Stary Zdrój	9 196	1 866	20,29%
Podgórze	8 895	1 725	19,39%
Sobiecin	6 638	1 133	17,07%
Śródmieście	16 238	2 527	15,56%
Poniatów	1 929	277	14,36%
Rusinowa	2 598	352	13,55%
Szczawienko	4 438	521	11,74%
Biały Kamień	15 135	1 635	10,80%
Piaskowa Góra	20 251	1 157	5,71%
Podzamcze	21 991	442	2,01%
razem	117 030	13 637	11,65%

Z powyższego porównania liczby korzystających w stosunku do liczby mieszkańców wynika znaczne zróżnicowanie niedostatku w poszczególnych dzielnicach miasta. W niektórych rejonach Wałbrzycha obszary ubóstwa są znacznie większe niż w pozostałych. Widać zróżnicowanie Wałbrzycha na stare dzielnice i nowe. Udział korzystających z pomocy w stosunku do liczby mieszkańców jest bardzo zróżnicowany od przeszło 20% na Starym Zdroju i Nowym Mieście do 2% na Podzamczu i 5,71 % na Piaskowej Górze.

Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej w roku 2010 skorzystało w Wałbrzychu 13 637 w 5 452 rodzinach. W roku 2008 najlepszym jak dotychczas, kiedy znacznie spadło bezrobocie korzystało z pomocy 4 800 rodzin, każdy terenowy pracownik socjalny miał więc w swoim rejonie opiekuńczym nadal ponad 100 środowisk.

Pracownicy socjalni MOPS przeprowadzili ogółem:

- 26 661 wywiadów środowiskowych dotyczących udzielenia pomocy,
- 1992 innych wywiadów: w celach alimentacyjnych, informacyjnych dla sądów i innych upoważnionych instytucji, potwierdzenia prawa o świadczeń zdrowotnych finansowanych z budżetu państwa,
- 922 kontrakty socjalne,
- 3 357 rodzinom udzielono pracy socjalnej.

Ogółem do Ośrodka wpłynęło:

- 12 tys. różnego rodzaju pism o wydanie zaświadczeń oraz wniosków w sprawie informacji o podopiecznych itp.,
- 28 tys. wniosków o pomoc (na wniosku można wystąpić o więcej niż jedną formę pomocy)
- wydano 56 875 decyzji administracyjnych.

Projekt systemowy „Od bierności do aktywności” – współfinansowany jest trzeci rok przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

Celem ogólnym projektu jest integracja ze społeczeństwem oraz przywrócenie do zatrudnienia lub do uzyskania zdolności do zatrudnienia, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w wieku aktywności zawodowej, bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, poszukujących pracy, korzystających z pomocy społecznej.

W ramach projektu zastosowano formułę kontraktu socjalnego, jako obowiązkowego narzędzia integracji społecznej oraz działania o charakterze środowiskowym mające na celu aktywizowanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z uwzględnieniem środowiskowej pracy socjalnej. Przeprowadzono następujące działania:

- trening umiejętności społecznych, trening motywacyjny,
- doradztwo zawodowe,
- warsztaty psychologiczne – „Debaty rodzinne”
- warsztaty dla osób z problemami wychowawczymi – „Szkola dla rodziców”
- grupy wsparcia
- warsztaty z wizażu i dbałości o wygląd

W zakresie aktywizacji zawodowej zaproponowano klientom do wyboru jeden z 5 kursów zawodowych, m.in. nowoczesny magazynier, obsługa kas fiskalnych, kucharz, bukiciarstwo, posadzkarz – płytkarz, zaproponowano 33 osobom kurs komputerowy. Kontynuowało naukę w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych 9 uczestniczek, jest to przedsięwzięcie prowadzone od 2008 r. do 2011 (czyli do matury).

Każdy uczestnik projektu otrzymywał także wsparcie finansowe w formie zasiłków, ze środków budżetu gminy Wałbrzych (wkład własny w projekcie wyniósł 124 040 zł. Uczestnicy projektu mieli również zapewnioną bezpłatną opiekę nad dziećmi podczas zajęć, ubezpieczenie NNW, gorące posiłki, bezpłatne dojazdy na zajęcia.

W działaniach środowiskowych uczestniczyli, oprócz uczestników projektu, także członkowie ich rodzin, sąsiedzi, koledzy. Ogółem w projekcie uczestniczyło około 1000 osób. Na wykonanie tego zadania poniesiono wydatki w wysokości ok. 84 tys. zł. Wspólnie upiększano swoje miejsca zamieszkania poprzez nasadzenia kwiatów, krzewów i drzewek, malowanie bram wejściowych, przygotowywano i przeprowadzono festyny, spotkania obywatelskie i edukacyjne, uczestniczono w rajdach turystyczno – integracyjnych, w przedsięwzięciach kulturalnych i cyklicznych spotkaniach.

	Wyszczególnienie	Liczba
1	Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi w 2010 r.	122
2	Liczba osób uczestniczących w działaniach środowiskowych	1000

3	Liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych	94 (90%)
4	Liczba osób kontynuujących udział w projekcie	9
5	Liczba osób, które przerwały udział w projekcie	19

Budżet został wykonany w 99,8 % przy zrealizowaniu wszystkich zaplanowanych rodzajów wsparcia. :

Lp	Źródła finansowania	Plan	Wykonanie
1	Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego	1.058.069,00	1.057.297,84
2	Budżet Gminy Wałbrzych	124.131,00	124.040,53
3	Razem	1.182.200,00	1.181.338,37

Działania środowiskowe w 2010 r.

Jak już wspomniano na terenie miasta prowadzone były kolejny już rok działania środowiskowe mające na celu integrację mieszkańców poszczególnych dzielnic naszego miasta. Pracownicy wszystkich Zespołów Pracy Socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu łączyli działania jakie realizujemy jako certyfikowane **Centrum Aktywności Lokalnej (CAL)** z działaniami wynikającymi z III edycji projektu „Od bierności do aktywności”. W roku 2010 założyliśmy sobie ambitny plan aktywizowania kolejnych rejonów miasta poprzez wspólną pracę i zabawę wszystkich pokoleń. Założenie było jedno najpierw praca społeczności na rzecz swojego miejsca zamieszkania, a później zabawa z elementami edukacji i profilaktyki. Kontynuowaliśmy przede wszystkim akcję „**Czerwiec aktywnych społeczności**” oraz działania we wrześniu i październiku.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 1

Stary Zdrój

Pracownicy ZPS Nr 1 wraz z pracownikami i uczniami PSP Nr 30 Gminny Zespół Szkół Nr 2 oraz beneficjentami projektu systemowego i Wspólnotą Samorządową dzielnicy Stary Zdrój zorganizowali akcję malowania ogrodzenia szkoły. Działania odbyły się w czerwcu poprzedzone były spotkaniem obywatelskim. Przedsięwzięcie spotkało się z dużym zainteresowaniem mieszkańców, którzy wzięli aktywny udział w działaniach. Następnie na terenie szkoły odbył się Festyn Edukacyjno-Integracyjny pt. „**Bezpieczne Wakacje**”. W ramach festynu przeprowadzane były konkursy dla dzieci i młodzieży nagradzane atrakcyjnymi nagrodami ufundowanymi przez MOPS oraz sponsorów. Dodatkową atrakcją był pokaz sztuk walki „taekwon-do”, karaoke, pokaz tańca w wykonaniu grupy tanecznej

Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury, możliwość oglądania samochodu strażackiego i policyjnego oraz pokaz udzielania pierwszej pomocy przez uczniów. Obyły się także konkursy sportowe, konkursy rodzinne oraz quiz na temat przeciwdziałania uzależnieniom zorganizowany przez Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej MOPS. Podczas imprezy wydawane były gorące posiłki, dodatkowo dla dzieci napoje i słodczyce. Piękna pogoda i humor dopisywały wszystkim uczestnikom festynu, który zakończył się wielkim, wspólnym ogniskiem i dyskoteką.

Lubiechów

We wrześniu w porozumieniu z Radą Wspólnoty Samorządowej dzielnicy oraz beneficjentami projektu zorganizowano akcję malowania wyposażenia placu zabaw w dzielnicy Lubiechów. Mieszkańcy wzięli aktywny udział w działaniach, a dobrze zorganizowana praca, przebiegała w rodzinnej atmosferze a jej efekty zostały udokumentowane zdjęciami.

Również we wrześniu odbyły się działania środowiskowe pod hasłem „**Śladami historii i tradycji Wałbrzycha**”, polegające na zwiedzaniu zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Julia” na terenie Muzeum Techniki i Przemysłu. Beneficjenci projektu z przewodnikiem kopalni poznali specyfikę i warunki pracy górników. Obejrzelili markownię, łaźnię górniczą z 1915 r., maszyny wyciągowe szybu „Julia” z 1911 r., sztolnię górniczą z 1939 r. Następnie szybem „Sobótka” o głębokości 33 m zeszli do „Lisiej sztolni” wykonanej ręcznie początkiem XIX wieku. Po zwiedzaniu kopalni beneficjenci zostali zaproszeni na obiad do „Karczmy do syta”. Po posiłku odbył się quiz sprawdzający wiedzę na temat historii i tradycji górniczych Wałbrzycha oraz liczne konkursy.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 2

Sobiecin,

W ciągu trzech dni pracownicy ZPS 2, uczniowie: OHP, PG Nr 4, PSP Nr 17, Rada Wspólnoty Samorządowej oraz beneficjenci uporządkowali teren placu zabaw dla dzieci przy ul. A. Grottgera. Pomalowali ławki, płotki, huśtawki i drabinki, a później odbył się festyn rodzinny pod hasłem „**Aktywny Sobiecin – graj w boule**”. W trakcie rozgrywek i konkursów dla uczestników organizatorzy zapewnili catering i nagrody. Sportowe konkurencje i konkursy poprowadzili nauczyciele, a zwycięskiej drużynie został wręczony Puchar.

Pod koniec września w rejonie ulic: Średniej i Św. Barbary odbył się środowiskowy **festyn rodzinny "PRYZYSTANEK ... SOBIECIN"** połączony z działaniami mieszkańców na rzecz poprawy estetyki podwórek usytuowanych przy tych ulicach. Uczestnikami festynu byli beneficjenci projektu, ich rodziny i znajomi oraz mieszkańcy dzielnicy Sobiecin. Zorganizowano catering, występy zespołów muzycznych: NOWA JAKOŚĆ, GREED, WAŁBRZYSKA LOŻA TRUBADURÓW GÓRSKICH, pokazy iluzjonisty, gry, konkursy i zabawy. Atrakcyjne nagrody i upominki za udział w konkursach przyciągały dużo chętnych. Dużym zainteresowaniem cieszył się konkurs KARAOKE, główną nagrodę w tym konkursie - odtwarzacz DVD ufundował Prezydent Miasta Wałbrzycha oraz Radna Rady Miejskiej. Festyn w opinii uczestników był potrzebną imprezą, ponieważ wielu mieszkańców brało czynny udział w pracach porządkowych, poprawiających estetykę ich najbliższego otoczenia.

Biały Kamień

W czerwcu na Białym Kamieniu odbył się **Festyn dla dzieci i młodzieży**, którego organizatorami było Publiczne Gimnazjum Nr 5, Filia Biblioteki na Białym Kamieniu, pracownicy ZPS 2. Na boisku Gimnazjum odbyły się występy grupy tanecznej, karaoke (z nagrodami), rozegrany został mecz piłki nożnej - turniej międzyklasowy. Rodzice młodzieży przygotowali poczęstunek, wypieki domowe, pracownicy ZPS 2 częstowali uczestników festynu napojami i słodyczami. Przeprowadzono także konkurs rysunkowy o tematyce: "Świat bez przemocy", prace zostały wystawione na boisku, a podsumowanie konkursu odbyło się w Filii Biblioteki na Białym Kamieniu, za najlepsze prace zostały wręczone nagrody.

Festyn - "PRZYSTANEK ... Biały Kamień" zorganizowany został na terenie Ogródków Działkowych "Zagłębie" przy ul. Ludowej, w ramach prowadzonych działań środowiskowych Organizatorami festynu byli pracownicy ZPS 2 PG Nr 5, PSP Nr 6, PSP Nr 2 oraz Zarządem Ogródków Działkowych. Uczestnikami festynu byli beneficjenci projektu, ich rodziny i znajomi oraz mieszkańcy dzielnicy Biały Kamień. Zorganizowano występy zespołu muzycznego, pokazy iluzjonisty, catering, gry, konkursy i zabawy. Atrakcyjne nagrody i upominki za udział w konkursach przyciągały dużo chętnych do wzięcia udziału. Dużym zainteresowaniem cieszył się konkurs KARAOKE oraz pokazy iluzjonisty. Festyn uatrakcyjniły przybyłe konno amazonki, które umożliwiły uczestnikom festynu przejażdżkę. Wszystkie dzieci poczęstowano słodyczami. Z relacji uzyskanych od uczestników festynu wynika, że impreza cieszyła się dużym zainteresowaniem i chcieliby, aby takie festyny były organizowane cyklicznie.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 3

Nowe Miasto

Jest to pierwsza dzielnica, na której zapoczątkowano działania środowiskowe i pierwsza, na której powstało **Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju dzielnicy Nowe Miasto**. Partnerstwo jest instytucją żywą podlegającą ewolucji. W ubiegłym roku przystąpił do Partnerstwa OSiR oraz Filia Biblioteki na Nowym Mieście, natomiast przestał współpracować PCK i Parafia.

Członkowie Partnerstwa podjęli się organizacji **Balu Walentynkowego** w okresie ferii zimowych w lutym 2010 r. w Hali OSiR przy ul. Chopina. W balu wzięły udział dzieci z całej dzielnicy, były ciekawe konkursy i dobra muzyka, a dzięki licznym sponsorom atrakcyjne nagrody i słodycze.

W ramach akcji – „Czerwiec aktywnych społeczności” zorganizowano **Integracyjny Festyn Rodzinny** w PSP Nr 23. Były liczne konkursy, występy taneczne i wokalne, bezpłatne badanie wzroku, pokazy itp. Największym powodzeniem cieszyła się przejażdżka konna oraz skoki na trampolinie.

Organizacja edukacyjno-integracyjnego cyklu spotkań rodziców wraz z dziećmi w Bibliotece na Nowym Mieście **„Poczytaj mi mamo”**. Spotkania odbyły się we wrześniu, październiku i listopadzie. Dzieci wraz z rodzicami uczestniczyły w zajęciach czytelniczych i plastycznych, które prowadzone były przez przedstawicieli różnych zawodów, m.in. aktorów teatru lalek.

W październiku zorganizowano **II Turniej Rodzinny**, w hali sportowej OSiR przy ul. Chopina. W Turnieju licznie wzięły udział mieszkańcy Nowego Miasta. W programie turnieju były nie tylko rodzinne konkurencje, ale również występ Capoeiro, wspólne tańce i dużo dobrej muzyki. Na zwycięzców czekały atrakcyjne nagrody.

Kolejną inicjatywą ZPS NR III wspólną z Partnerstwem było zainicjowanie grupy samopomocowej dla osób w wieku poprodukcyjnym „**Kawiarenka Seniora**”. Zaplanowano spotkania 1 raz w miesiącu. Dotychczas odbyły się 3 spotkania: pierwsze - organizacyjne, drugie - z udziałem terapeuty zajęciowego i wspólnym przygotowywaniem ozdób świątecznych, trzecie – z udziałem Dyrektora Domu dla Osób Starszych w Jedlinie Zdroju, która przygotowała pogadankę nt. „Edukacja w obszarze zasad zdrowego trybu życia osób starszych”.

Podzamcze

Podjęte zostały działania służące zainicjowaniu Koalicji na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi na Podzamczu. Zostały zaproszone instytucje, których dotyczy na różnych płaszczyznach, problem osób z zaburzeniami psychicznymi – przedstawiciel Spółdzielni Mieszkaniowej „Podzamcze”, ordynator oddziału psychiatrycznego i pracownik socjalny z w/w szpitala, kierownik Referatu Straży Miejskiej – Rejon Podzamcze, przedstawiciele I Komisariatu Policji, kierownik Przychodni Specjalistycznej, Prezes fundacji Feniks, Radna Rady Miejskiej, terapeuta z Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy, kierownik Powiatowego Zespołu ds Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, sędzia Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Wałbrzychu. Odbyły się pierwsze spotkania, które miały na celu uświadomienie, iż współpraca w tym zakresie przyczyni się do podniesienia efektywności i skuteczności podejmowanych działań na rzecz wsparcia wyżej wymienionej kategorii osób.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 4

Podgórze

Na początku czerwca mieszkańcy dzielnicy zaangażowali się w prace mające na celu upiększenie placu zabaw dla dzieci przy ul. Słowiańskiej. Posadzili drzewka, krzewy ozdobne i kwiaty wokół placu. Następnie wspólnie udali się na teren Szkoły Podstawowej nr 5 przy ul. Poznańskiej, by pomalować parkan wokół boiska szkolnego. Następnego dnia odbył się **festyn rodzinny „Bezpieczne wakacje”**, którego organizatorami byli: MOPS, PSzP Nr 5, Rada Wspólnoty Samorządowej „Podgórze”, Straż Pożarna i Straż Miejska. Program festynu obejmował zabawę przy muzyce w towarzystwie wodzireja, liczne konkursy dla dzieci i rodziców, najlepsi zostali wyróżnieni atrakcyjnymi nagrodami, natomiast wszyscy uczestnicy mogli posilić się smaczną zupą grochową z kuchni polowej.

W sierpniu włączyliśmy się w działania zorganizowane przez RWS Podgórze oraz działającą tam „Akademię Malucha”, imprezę plenerową pn. „**Rodzinne igraszki z kredą**”. Celem była aktywizacja i integracja społeczności lokalnej dzielnicy Podgórze, a głównie mieszkańców ul. Szkolnej.

Mieszkańcy dzielnicy Podgórze uczestniczyli we wrześniu w rajdzie pn. „**U źródeł Ścinawki**”. Celem zorganizowanego rajdu było wzbudzenie zainteresowań przyrodniczych, uwrażliwienie na potrzebę ochrony środowiska naturalnego, a także ukazanie możliwości organizowania czynnego wypoczynku. Zorganizowano konkurs wiedzy przyrodniczej oraz konkurs krajoznawczo – turystyczny, „Wiedza o Wałbrzychu”. Z konkursów wyłoniono najlepszych uczestników, dla których przygotowano atrakcyjne nagrody. Nie zabrakło też piosenki turystycznej w wykonaniu Łoży Trubadurów Górskich. Rajd zakończył się wspólnym biwakowaniem przy Pallotyńskim Integracyjnym Ośrodku Wsparcia Dziennego, gdzie na wszystkich uczestników czekała ciepła kawa, herbata oraz pieczone kiełbaski. Dzięki uprzejmości jednego ze współorganizatorów dzieci mogły pokosztować „cukrowej waty” oraz poskakać na „dmuchanym zamku”.

Piaskowa Góra

Zorganizowano festyn rodzinny pn. „Bezpieczne wakacje z przyrodą i przygodą”- poprzedzony działaniami na rzecz poprawy estetyki otoczenia. Festyn odbył się w czerwcu na terenie SP nr 37. Organizatorami oprócz MOPS była SP Nr 37, Straż Pożarna, Straż Miejska oraz SP Nr 15.. Pierwszym działaniem jakie było realizowane w ramach festynu było „malowanie rodzinne” przęseł ogrodzenia szkoły od strony frontowej przez uczniów tej szkoły i ich rodziców. Pomocą służyli też mieszkańcy dzielnicy Piaskowa Góra. Program festynu obejmował też liczne zawody i konkursy dla dzieci, między innymi dużym zainteresowaniem cieszył się pokaz udzielania pierwszej pomocy przeprowadzony na fantomach oraz pomiar ciśnienia.

We wrześniu odbył się na Festyn pn. „Siła motywacji siłą integracji”. Festyn został zorganizowany wspólnie przez pracowników ZPS Nr 4, Radę Wspólnoty Samorządowej, Dział Profilaktyki i miał na celu integrację środowisk zamieszkałych na terenie Piaskowej Góry. W festynie uczestniczyli beneficjenci projektu jak również mieszkańcy Piaskowej Góry. W ramach festynu przeprowadzone były różne konkursy rodzinne min. plastyczny, kulinarny (konkurs ciast) oraz konkursy wymagające sprawności ruchowej. Osoby biorące w nich udział zostały uhonorowane atrakcyjnymi nagrodami ufundowanymi przez tuż. Ośrodek. Dużym zainteresowaniem cieszył się także quiz zorganizowany przez Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej MOPS. Dodatkową atrakcją był mecz piłki siatkowej rozegrany pomiędzy drużyną mieszkańców Piaskowej Góry a drużyną pracowników MOPS. Nie zabrakło też chętnych do zaprezentowania swojego talentu wokalnego. Podczas imprezy wydawany był gorący posiłek - grochówka z kiebasą oraz chlebem, dodatkowo dla dzieci przewidziane były słodycze i napoje.

W dniu 17.09.2010 r. zorganizowano rajd dla mieszkańców Piaskowej Góry pn. „Aktywna jesień”. Podążając szlakiem Ułanów Legii Nadwiślańskiej w kierunku ruin Starego Książa przewodnicy zapoznawali uczestników z historią regionu oraz wzbogacili wiedzę uczestników rajdu o otaczającej ich przyrodzie. Wśród ruin wszyscy skorzystali z przygotowanego wcześniej poczęstunku. Pośród malowniczych plenerów zamku i rozległych okolic odbyły się dwa konkursy: konkurs wiedzy przyrodniczej oraz konkurs krajoznawczo – turystyczny „Wiedza o Wałbrzychu”. Z konkursów wyłoniono najlepszych uczestników, dla których przygotowano atrakcyjne nagrody. Rajd zakończył się wspólnym biwakowaniem przy akompaniamencie Łoży Trubadurów Górskich, grających na gitarach, skrzypcach i harmonijce ustnej, którzy przygotowali dla uczestników konkurs muzyczny „Jaka to melodia”.

W październiku pracownicy socjalni w/w dzielnicy zorganizowali w siedzibie Ośrodka wystawę malarstwa Janusza Krzysztofa Jędrzejca.

Zespół Pracy Socjalnej Nr 5

Śródmieście

W ramach kampanii społeczno - edukacyjnej "Czerwiec aktywnych społeczności" na skwerze przy ul. Piłsudskiego odbył się rodzinny piknik „Zróbmy razem to i owo, a powstanie plac na nowo”. Organizatorami pikniku był MOPS, Rada Wspólnoty Samorządowej Śródmieście, PSP 12 oraz liczni mieszkańcy Śródmieścia. Wspólne sprzątanie skweru, wiele atrakcyjnych konkursów i quizów, występów wokalnych i tanecznych dzieci oraz trubadurów

wałbrzyskich, bezpłatne mierzenie ciśnienia, promocja zdrowia oraz cudowna pogoda zapewniły miłą integracyjną zabawę.

W dniu 9 września zorganizowano we współpracy z Wałbrzyskim OSiR **Spartakiadę Rodzinną**, na którą licznie przybyli całymi rodzinami mieszkańcy dzielnicy. Podczas festynu zapewniono uczestnikom wiele atrakcyjnych, rodzinnych konkursów, czas uatrakcyjniała zabawa z udziałem maskotki Straży Miejskiej – Inspektora Kruka. Na zakończenie imprezy zaproszono uczestników do wspólnego sprzątnięcia Wałbrzycha i swojej okolicy.

Przy pięknej pogodzie mieszkańcy Śródmieścia w dniu 11 września aktywnie włączyli się w akcję **Sprzątnięcie Świata – Sprzątnięcie Wałbrzycha**. Akcja „**Razem dla naszego podwórka**”, miała na celu poprawienie estetyki miejsca zamieszkania i integracji małej społeczności lokalnej. Osoby korzystające z pomocy MOPS jak i osoby zamieszkujące w/w rejon wzięły udział w sprzątnięciu podwórka pomiędzy ul. A. Pługa, ul. M. Konopnickiej. Takie działanie zintegrowało społeczność i ukazało, że można wspólnymi siłami zrobić coś dla siebie i swojego otoczenia. Wspólne sprzątnięcie to akcja promująca działania na rzecz ochrony środowiska.

Rusinowa

Pod koniec września na terenie PSP 31 odbył się **Festyn rodzinny „Tu jest moje miejsce na ziemi”**. Organizatorzy festynu MOPS i PSP Nr 31 zapewнили uczestnikom mnóstwo atrakcji i wesołej zabawy. Wśród wielu konkursów przeprowadzono m.in. konkurs fotograficzny „Moja mała ojczyzna w obiektywie”, „Plastyczne kalambury”, karaoke, quiz profilaktyczny „Razem się trzymamy - używkom się nie damy” itp. Zwycięzcy otrzymali ciekawe nagrody, a wyróżnieni różne słodkości. Dodatkową atrakcją festynu była oferta Komitetu Rodzicielskiego – poczęstunek składający się z domowych wypieków oraz różnego rodzaju przekąsek.

Z okazji Światowego Dnia Turystyki zorganizowano **Rajd dla mieszkańców dzielnicy**, w którym wzięło udział 47 osób. Rajd prowadził najstarszy przewodnik regionu dolnośląskiego, 91-letni śp. pan Henryk Boratyński. Wszyscy uczestnicy otrzymali wodę mineralną i foldery dotyczące zabytków i okolicznych tras. Przewodnik z wielką znajomością przedstawił historię Wałbrzycha, omówił najciekawsze zabytki rynku i okolic. Trasa rajdu wiodła od Rynku poprzez ulice Moniuszki, Garbarską, Młynarską, Książęcą, Mickiewicza, Kasprowicza, niebieskim szlakiem do Mauzoleum, Park Sobieskiego, schronisko Harcówka. W schronisku na uczestników czekała gorąca zupa, kawa i herbata. Następnie przeprowadzono konkurs krajoznawczy z zakresu wiedzy o Wałbrzychu. Zwycięzcy otrzymali dyplomy oraz nagrody w formie albumów.

W październiku w OSiR, przy ul. Wysockiego odbył się **Festyn Rodzinny i Integracyjny „Powitanie Jesieni”**. Organizatorzy festynu tj. MOPS, PSP 12, Rada Wspólnoty Samorządowej Śródmieście oraz liczni mieszkańcy dzielnicy, beneficjenci projektu bawili się biorąc udział w konkurencjach sportowych. Dla zwycięzców przewidziano atrakcyjne nagrody m.in. rower górski, gry planszowe, maskotki.

W ramach współpracy z Teatrem Lalki i Aktora w Wałbrzychu, w zakresie edukacji najmłodszych przekazano rodzicom nieodpłatne bilety na przedstawienia teatralne. Możliwość wejścia w świat krainy baśni i fantazji, gdzie zawsze wygrywa dobro ze złem często stanowi cenny drogowskaz życiowy nie tylko dla dzieci, ale również i dla dorosłych.

O odbyło się również pięć spotkań obywatelskich – cztery w siedzibie MOPS, jedno przy ul. Pługa - mieszkańców z funkcjonariuszami straży miejskiej w dniu 11.09.2010 r. Spotkania odbywały się w lutym, czerwcu, sierpniu i listopadzie. Na każdym spotkaniu obywatelskim licznie przybyli mieszkańcy wyrażali gotowość do organizowania i uczestnictwa w działaniach środowiskowych.

Spadek liczby środowisk spowodował wzrost działań podejmowanych przez pracowników socjalnych w celu uaktywniania i usamodzielniania podopiecznych, zarówno w formie pracy socjalnej z indywidualnym klientem, jego rodziną, jak też ze środowiskiem. Dużym zasobem jest możliwość kierowania klientów do specjalistów w Dziale Profilaktyki. Powyższe działania zaczynają skutkować podejmowaniem przez części klientów współpracy z pracownikiem socjalnym, dostrzeganiem konieczności zmiany dotychczasowego systemu wartości, a nawet uniezależnianiem od pomocy społecznej, co potwierdza tendencja wzrostowa liczby kartotek biernych, przy mniejszej liczbie nowych środowisk objętych pomocą w 2010 r.

Zespół do spraw bezdomności

We wrześniu utworzono zespół ds. bezdomności podlegający bezpośrednio pod dyrektora MOPS. Dotychczas zadanie wspierania bezdomnych było zadaniem wielu pracowników. Utworzenie Zespołu pozwoliło na kompleksowe zajęcie się tą problematyką. Zespół składa się z kierownika, dwóch pracowników socjalnych, czterech opiekunów IDdB oraz dwóch opiekunów Ogrzewalni (na umowę zlecenie w okresie zimowym). Siedzibą zespołu jest Integracyjny Dom dla Bezdomnych przy ul. Pocztowej 22, co pozwala jednocześnie lepiej sprawować kontrolę nad tym obiektem.

Integracyjny Dom dla Bezdomnych pełni funkcję otwartego domu wsparcia dziennego, w którym w ciągu dnia mogą przebywać osoby bezdomne nie będące mieszkańcami domu. Korzystają one z pomocy psychologicznej, terapeutycznej i zabiegów pielęgnacyjno - higienicznych, z tej formy pomocy skorzystało 47 osób.

W 2010 r. w Integracyjnym Domu dla Bezdomnych przebywało 165 osób. W indywidualnym programie wychodzenia z bezdomności uczestniczyło 30 osób. W wyniku wdrażanego programu osiągnięto następujące efekty:

- 4 osoby otrzymały lokal socjalny
- żadna z osób nie otrzymała lokalu do remontu
- 10 osób podjęło leczenie odwykowe w systemie zamkniętym
- 3 osoby ukończyły terapię

Osoby bezdomne korzystały z pomocy finansowej, rzeczowej, w uzyskaniu dokumentów, ustaleniu stopnia niepełnosprawności, umieszczeniu w szpitalach i zakładach opieki leczniczej, pomocy terapeutycznej, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, napisaniu wniosku lub pozwu sądowego. Prowadzono ponadto meetingi AA oraz grupę motywacyjną dla osób z problemem alkoholowym. Osoby bezdomne mogą korzystać poradnictwa, wsparcia i konsultacji specjalistów: psychologa, terapeuty i pedagoga.

Jako filie Integracyjnego Domu dla Bezdomnych dla rodzin działa osiem **mieszkań przejściowych**, które mają pow. od 19,4 m² do 31,5 m². Decyzje o przydziale mieszkania wydaje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest to alternatywne rozwiązanie dla tych rodzin, które faktycznie znajdują się w złej sytuacji mieszkaniowej, między innymi dla samotnych matek, które zajęły samowolnie mieszkanie będąc w złej sytuacji bytowej, a później nie mogły ubiegać się o mieszkanie socjalne. W roku ubiegłym opuściło te mieszkania sześć rodzin, gdyż otrzymały mieszkania socjalne.

Ogrzewalnia dla Bezdomnych - w dniu 24 grudnia 2010 r. została uruchomiona w Wałbrzychu nowa placówka o charakterze interwencyjnym zapewniająca tymczasową pomoc doraźną osobom bezdomnym, żyjącym w miejscach niemieszkalnych. Ogrzewalnia dla Bezdomnych jako filia Integracyjnego Domu dla Bezdomnych funkcjonuje - tylko w okresie zimowym - w lokalu użytkowym przy ul. Moniuszki 106. Przekazany w drodze porozumienia przez Gminę lokal ma powierzchnię 44,90 m² i składa się z 1 dużego pomieszczenia oraz maleńkiego zaplecza gospodarczego z WC. Osoby bezdomne korzystają z pobytu w placówce w godzinach od 19.00 do 7.00 rano. Ogrzewalnia zapewnia miejsca siedzące, dostęp do ciepłej oraz zimnej wody, gorący napój, żywność w razie potrzeby. W obliczu występujących złych warunków pogodowych i dużych mrozów okazała się placówką bardzo potrzebną. Przebywa w niej do 17 osób, które głównie ze względu na łamanie regulaminu nie mogą przebywać w Integracyjnym Domu przy ul. Pocztowej czy innej placówce.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Od sierpnia 2010 r. Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej został przeniesiony do budynku przy ul. Grota Roweckiego 3. Powstało tam prawdziwe centrum profilaktyki, które nazwaliśmy **Centrum Integracji Rodziny (CIR)**. Centrum składa się z:

- Środowiskowej świetlicy opiekuńczo - wychowawczej,
- Klubu Młodzieżowego,
- Klubu Seniora (Klubu Dorosłego Człowieka),
- Klubu Integracji Społecznej,
- Klubu Wolontariatu.

Pracownicy Działu zajmują cztery niewielkie pokoje, ale mają do dyspozycji sześć duży, przestronnych sal z pełnym wyposażeniem. W obiekcie znajdują się pomieszczenia o określonych funkcjach, które służą jednocześnie dla dzieci, młodzieży, dorosłych i osób starszych i są intensywnie wykorzystywane przez cały dzień.

Na parterze: sala świetlicowa
sala komputerowa
na I piętrze: sala warsztatowa
sala konferencyjna
na II piętrze: sala gimnastyczna
sala klubowa

Powyższe zmiany spowodowały zmianę stylu pracy Działu. Obecnie większy nacisk położony jest na pracę grupową, długoterminową. Dział nie zaniechał działalności w obiekcie MOPS przy ul. Beethovena 1, gdzie nadal znajduje się gabinet pedagogiczny oraz prowadzone są zajęcia grupowe i szkolenia na sali konferencyjnej dla mieszkańców pobliskich dzielnic. Trzecim punktem, gdzie nadal odbywają się spotkania grup motywacyjnych oraz indywidualne poradnictwo jest Integracyjny Dom dla Bezdomnych na ul. Pocztowej.

Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji kryzysowej zajmuje się bardzo szerokim spektrum spraw:

- przeciwdziałaniem alkoholizmowi,
- przeciwdziałaniem narkomanii,
- przeciwdziałaniem innym uzależnieniom,
- interwencjami w sytuacjach kryzysowych,
- przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie – Niebieska Linia,
- szkoleniami z zakresu profilaktyki uzależnień,
- działaniami profilaktycznymi w formie kampanii społecznych,

- nadzorem nad środowiskowymi świetlicami opiekuńczo – wychowawczymi i Klubem Młodzieżowym,
- prowadzeniem Klubu Integracji Społecznej i Klubu Seniora,

W 2010 roku do Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej zgłosiło się 1 097 osób, którym udzielono 2 445 porad i konsultacji w różnych sytuacjach kryzysowych w tym:

• kryzysy psychiatryczne :	
- alkoholizm, narkomania (alkoholizm w rodzinie)	846
- współuzależnienie	73
- zaburzenia psychiczne	119
• kryzysy rodzinne:	
- przemoc w rodzinie psychiczna i fizyczne	393
- kryzysy małżeńskie oraz problemy wychowawcze	486
- niezaradność życiowa	81
• kryzysy psychospołeczne	
- bezrobocie	32
- bezdomność	15
- próby samobójcze	1
• Interwencje w środowisku	
- w ramach procedury Niebieska Karta	242
- w wyniku traumatycznych zdarzeń	4
• Poradnictwo telefoniczne	
- telefon zaufania	103
- telefon informacyjny	50

W 2010 roku metodą pracy grupowej prowadzono:

- **Grupę wsparcia dla osób bezrobotnych** - 20 spotkań, w których brało udział od 5 do 10 osób
- **Grupę wsparcia dla osób przewlekle chorych** - 19 spotkań, w których brało udział od 2 do 5 osób
- **Grupę wsparcia dla rodzin osób chorych psychicznie** - 6 spotkań (jednak ze względu na małą ilość chętnych zrezygnowano z prowadzenia grupy)
- **Grupę umiejętności społecznych** – 6 spotkań, w których uczestniczyło od 4 do 8 osób
- **Grupy motywacyjne dla osób z problemem alkoholowym** odbywały się w trzech miejscach:
  - ✓ w Centrum Integracji Rodziny ul. Grota Roweckiego 3
  - ✓ w Integracyjnym Domu dla Bezdomnych przy ul. Pocztovej 22
  - ✓ w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przy ul. Beethovena 1-2
 – odbyły się 103 spotkania, w których uczestniczyło średnio od 20 do 29 osób. Po ukończonym cyklu zajęć 28 osób podjęło leczenie stacjonarne w Zakładzie Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze, 3 osoby w Zakładzie Lecznictwa Odwykowego w Legnicy, leczenie ambulatoryjne w Przychodni Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „Amima” podjęło 15 osób. W związku z dużą ilością chętnych, w grudniu uruchomiono zajęcia dla dodatkowej grupy osób, odbyły się 3 spotkania, w których wzięło udział od 5 do 8 osób
- **Grupę edukacyjno-warsztatową dla rodziców** - „Nielatwo być rodzicem” - 49 spotkań, w których uczestniczyło średnio od 6 do 15 osób

Punkt konsultacyjny dla rodziców dzieci uzależnionych i sięgających po środki odurzające.

Z pomocy terapeutycznej, edukacji oraz terapii indywidualnej, w okresie od stycznia do grudnia 2010 roku skorzystało 181 osób, głównie młodzież szkół średnich, rodzice oraz pedagodzy szkół, 9 osób podjęło leczenie w ośrodkach resocjalizacji.

Przeprowadzono realizację na terenie Wałbrzycha programu pod nazwą: **”Przygotowanie do wdrażania profilaktycznych programów środowiskowych VII etap monitorowania problemów alkoholowych, narkotycznych i przemocowych w mieście Wałbrzychu”**, którego celem jest monitoring oraz analiza dynamiki problemów uzależnień na terenie miasta. Powyższe służyć ma ukierunkowaniu działań profilaktycznych dotyczących młodzieży oraz prewencyjno-prawnych, nastawionych na likwidację powstającego rynku narkotyków i systemu dystrybutorów.

Rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień poprzez szkolenia.

W styczniu, przeprowadzono szkolenie dla wszystkich pracowników socjalnych **dotyczące problemu uzależnień – choroby alkoholowej**. W czasie spotkań uczestnicy mogli zapoznać się z ofertą warsztatów grupy motywacyjnej dla osób z problemem alkoholowym.

W kwietniu i maju pracownicy Działu przeprowadzili **spotkania profilaktyczne dla uczniów**: Zasadniczej Szkoły Zawodowej, Centrum Kształcenia Ustawicznego przy ul. Ogrodowej oraz Gimnazjum w Boguszowie Górcach.

W czerwcu zorganizowano trzydniowe **szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i tworzenia zespołów interdyscyplinarnych**. Do udziału w szkoleniu zaproszono przedstawicieli Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych oraz w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wałbrzychu, strażników Straży Miejskiej w Wałbrzychu, policjantów z pięciu Komisariatów Policji w Wałbrzychu, pracowników Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej oraz pracowników socjalnych wszystkich Zespołów Pracy Socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Szkolenie było realizowane przez specjalistów Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, który prowadzi obsługę merytoryczną Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. W szkoleniu wzięło udział 30 osób.

W grudniu zorganizowano 6 edycji warsztatów profilaktycznych **„Dopalacze wypalacze”** dla uczniów szkół gimnazjalnych. Spotkania prowadzili specjaliści Małopolskiego Centrum Profilaktyki z Krakowa. W szkoleniu uczestniczyli uczniowie Gimnazjum Nr 1,2,3,4,6 i 9.

Odbyła się również pierwsza edycja szkolenia dla nauczycieli - **„Dopalacze – śmiertelna kolekcja”**. Udział w szkoleniu wzięło 30 osób.

W okresie od stycznia do grudnia 2010 roku w Publicznym Gimnazjum nr 3, Zespole Szkół nr 1 oraz Publicznym Gimnazjum nr 7 w Wałbrzychu realizowany był program profilaktyczno-edukacyjny **„Piramida”**. Programem zostało objętych 1 786 osób, w tym 1 667 uczniów, 97 rodziców i 22 nauczycieli, jego głównym celem było ograniczenie zjawiska narkomanii wśród młodych ludzi.

Działania środowiskowe

W okresie sprawozdawczym w ramach wdrażania Środowiskowego Programu Profilaktyki, opartego na Środowiskowym Programie Zachowań Problemowych Dzieci i Młodzieży opracowanym przez prof. Zbigniewa Gasia, odbyło się 18 spotkań zespołów dzielnicowych w poszczególnych dzielnicach miasta: Piaskowa Góra i Poniatów, Biały

Kamień, Sobiecin, Stary Zdrój, Nowe Miasto i Rusinowa. Celem spotkań było omówienie spraw związanych z przygotowaniem festynów środowiskowych, w okresie czerwiec-wrzesień oraz spraw związanych z prowadzeniem skutecznej pracy wychowawczej i profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą. W spotkaniach brali udział pedagodzy szkół podstawowych i gimnazjalnych, przedstawiciele Urzędu Miasta, pracownicy socjalni, funkcjonariusze policji, strażnicy miejscy, kuratorzy sądowi, bibliotekarze, przedstawiciele organizacji pozarządowych i wspólnot samorządowych.

W czerwcu, w czasie festynów i spotkań środowiskowych zorganizowanych przez Zespoły Pracy Socjalnej i lokalne środowiska, przeprowadzono quiz profilaktyczny dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

We wrześniu wraz z Zespołem Pracy Socjalnej Nr IV na terenie Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego zorganizowano festyn, w czasie którego podsumowano Kampanię „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2010” oraz przeprowadzono liczne konkursy z atrakcyjnymi nagrodami.

Przeciwdziałanie przemocy

Od lipca 2010 r. zrezygnowano z prowadzenia Punktów Niebieskiej Linii przy pięciu Komisariatach Policji w Wałbrzychu. Formuła oczekiwania przez interwentów w siedzibach komisariatów, w niektóre dni na potencjalnych klientów się wyczerpała. W 2010 roku do punktów „**Niebieskiej Linii**” zgłosiło się łącznie 49 osób (niektóre z nich kilkakrotnie), w tym:

• sprawcy przemocy	1
• ofiary przemocy	17
• osoby z problemem alkoholowym	4
• osoby z problemami wychowawczymi i rodzinnymi	25
• inne	2

Punkty Niebieskiej Linii działają nadal w trzech budynkach MOPS, czyli na ul. Beethovena, ul. Pocztowej i ul. Grota Roweckiego.

Pracownicy Działu prowadzili również:

- **„Indywidualne spotkania korekcyjno – edukacyjne ze sprawcami przemocy”** - 45 spotkań indywidualnych.
- **Grupę przeciwdziałania przemocy** – 42 spotkania, w których średnio brało udział od 3 do 5 osób

W/w mieli możliwość korzystania z poradnictwa rodzinnego, prawnego, z informacji o miejscach pomocowych..

Interwencja Kryzysowa

Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej prowadził działania ukierunkowane na łagodzenie objawów reakcji kryzysowej, przywracanie równowagi psychicznej oraz udzielanie emocjonalnego wsparcia dla zapewnienia poczucia bezpieczeństwa osobom i rodzinom znajdującym się w stanie kryzysu, w szczególności na:

- diagnozowanie i motywowanie w kierunku konstruktywnych zmian,
- krótkoterminową psychoterapię kryzysową,
- poradnictwo psychologiczne, socjalne, prawne,

- upowszechnianie i popularyzowanie wiedzy na temat kryzysu i sposobu radzenia sobie z nim,
- mobilizowanie naturalnego systemu wsparcia dla osoby, rodziny w kryzysie bądź zapewnienie wsparcia instytucji,

Kampanie społeczne

„Zachowaj Trzeźwy Umysł 2010”.

Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej wzorem lat ubiegłych koordynował działania w ramach ogólnopolskiej kampanii kierowanej do szkół podstawowych i gimnazjalnych „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2010”. Otrzymany pakiet materiałów rozdysponowany został na wszystkie szkoły. W tym roku udział w kampanii wzięły udział prawie wszystkie miejskie placówki podstawowe i gimnazja. W każdej placówce powstał zespół koordynujący prace. Odbyły się spotkania informacyjne dla uczniów i rodziców o możliwości uczestnictwa w kampanii, konkursach indywidualnych i grupowych.

W poszczególnych placówkach przeprowadzone zostały zajęcia profilaktyczne z wykorzystaniem materiałów kampanijnych, organizowano szkolne happeningi, konkursy plastyczne, konkurs na utworzenie strony www o tematyce antyalkoholowej, popularyzowano zdrowe odżywianie, higieniczne zwyczaje żywieniowe, zdrowy tryb życia, przeprowadzono warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień, prelekcje dla rodziców dotyczące problematyki uzależnień oraz komunikacji w rodzinie. Zorganizowano wspólnie zespołami pracy socjalnej festyny rodzinne skierowane do społeczności Ponadto hasło kampanii towarzyszyło wszystkim imprezom szkolnym, takim jak: apele, przedstawienia teatralne, spotkania z ciekawymi ludźmi.

„Nie pal przy mnie, proszę” – program edukacji antynikotynowej dla uczniów nauczania początkowego wdrażany był przy współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną.

„Dzieciństwo bez przemocy – Bite dzieci widzą świat inaczej” w styczniu 2010 Dział zakończył kampanię spotkaniem z rodzicami dzieci z Niepublicznego Przedszkola w dzielnicy Stary Zdrój.

„Zły Dotyk”, „Dobry Rodzic - Dobry Start”

Po raz kolejny zainicjowano działania na rzecz przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci i udział w kampanii „Zły Dotyk” oraz w kampanii „Dobry Rodzic - Dobry Start”. Materiały edukacyjne były wykorzystane w czasie zajęć z rodzicami.

„Cięża bez alkoholu”

Przeprowadzono zajęcia edukacyjne w ramach, których wzięło udział 630 uczniów. Zajęcia były prowadzone w Centrum Integracji Rodziny oraz w Zespole Szkół Nr 7, Zespole Szkół Specjalnych, I Liceum Ogólnokształcącym, Zawodowej Szkole Specjalnej oraz Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych.

Klub Integracji Społecznej

Do Klubu Integracji Społecznej w 2010 roku pracownicy socjalni skierowali 202 osoby, z których skorzystało 96 osób. Celem prowadzonych działań była pomoc w osobistym rozwoju i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Członkowie Klubu, brali udział w programie, opracowanym na podstawie indywidualnej diagnozy, dostosowanym do potrzeb i problemów jej odbiorców.

Uczestnicy Klubu skorzystali:

z zajęć reintegracji zawodowej, w ramach których odbyły się:

- 42 zajęcia warsztatowe „**Podstawowe zasady obsługi komputera**”, w których uczestniczyło średnio 15 – 18 osób. Uczestnicy byli szkoleni w zakresie obsługi komputera, drukarka itp, Warsztaty obejmowały naukę aktywnego tworzenia i opracowywania dokumentów tekstowych tj. CV, podanie o pracę, czy list motywacyjny, przyswojenie podstawowych mechanizmów aktywności w sieci internetowej tj. założenie konta pocztowego, czy profilu na portalach umożliwiających aktywne poszukiwanie pracy za pośrednictwem sieci Internet. Zajęcia umożliwiły również uczestnikom rozwój własnych zainteresowań i zdolności, poszerzenie wiedzy i odkrywanie własnych możliwości.
- **inspiracji zawodowej** - prowadzonych przez doradcę zawodowego, na podstawie porozumienia podpisanego z Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy, w ramach, których Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej na rzecz klientów Klubu Integracji Społecznej prowadzi trzydniowe „Zajęcia aktywizacyjne – przygotowujące e bezrobotnych i poszukujących pracy do samodzielnego poszukiwania i podjęcia zatrudnienia”. Odbyło się 18 warsztatów w których uczestniczyło średnio 25 – 30 osób. W trakcie spotkań uczestnicy poznali podstawowe zagadnienia dotyczące rynku pracy i mechanizmy, które nim rządzą, dokonali analizy lokalnego rynku pracy, określili swoją sylwetkę zawodową oraz dokonali bilansu swoich mocnych i słabych stron. W trakcie zajęć nabywali wiedzę i umiejętności z zakresu technik i metod poszukiwania pracy. W ramach zajęć uczestnicy mieli okazję uzyskać porady dotyczące podejmowania trafnych decyzji zawodowych, nowoczesnych sposobów poszukiwania zatrudnienia, poznać i ocenić swoje zainteresowania i predyspozycje zawodowe. Na bieżąco byli informowani o zawodach, rynku pracy, możliwościach zdobywania kwalifikacji zawodowych.
- **warsztatów** w Mobilnym Centrum Informacji Zawodowej Ochotniczego Hufca Pracy prowadzonych przez doświadczonego doradcę zawodowego, który przybliżył uczestnikom najistotniejsze podstawy niezbędne do skompletowania poprawnej dokumentacji aplikacyjnej. Pracownik centrum przekazał uczestnikom niezbędną wiedzę dotyczącą informacji o rynku pracy i możliwościach zdobywania kwalifikacji zawodowych. Dodatkowo uczestnicy mieli okazję wziąć udział w improwizowanej rozmowie kwalifikacyjnej z potencjalnym pracodawcą, która została utrwalona na taśmie video dzięki czemu klubowicze mieli możliwość wyciągnięcia wniosków z przeprowadzonej rozmowy, przeanalizowanie popełnionych błędów i przygotowanie się do kolejnej rozmowy, która miała być rozmową w pełni profesjonalną. Odbyło się 18 sesji warsztatowych w których uczestniczyło średnio 25 – 30 osób,
- **Dni Mobilności Pracowniczej Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery** zorganizowanego przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy mieszczący się w Wałbrzychu przy ul. Oгородowej 5B pod patronatem Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z warunkami życia i pracy w krajach Unii Europejskiej, a także bezpośrednio przystąpić do rekrutacji, do pracy w Austrii i Szwajcarii. Udział w spotkaniu wzięły 22 osoby.

Z zajęć z zakresu reintegracji społecznej, w ramach których odbyły się:

- **zajęcia w grupach motywacyjno-integracyjnych** - uczestnicy korzystali z zajęć warsztatowych m.in. z zakresu komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z lękiem i stresem, oraz przeszli podstawowy trening asertywności, odbyło się 9 zajęć w każdych zajęciach uczestniczyło 25 – 30 osób,

- **zajęcia w grupach samopomocowych** – uczestnicy wzajemnie się wspierali oraz uczyli się eksponować znaczenie i wagę życiowych doświadczeń. Odkonano 18 zajęć w których uczestniczyło około 27 – 30 osób.

Ponadto uczestnicy mogli korzystać z sali komputerowej z dostępem do Internetu, otrzymali poczęstunek w trakcie przerw oraz niezbędne materiały pomocnicze. Klubowicze na bieżąco korzystali z poradnictwa: psychologicznego, terapeutycznego, pedagogicznego, prawnego. We wrześniu 2010 roku uruchomiono również grupę dla absolwentów Klubu Integracji Społecznej, którzy nadal mieli możliwość korzystania z sali komputerowej i internetu, mogli przygotowywać dokumenty aplikacyjne oraz poszukiwać ogłoszeń o pracę. w zajęciach brało udział od 4 - 7 osób.

Klub Dorosłego Człowieka

W sierpniu w siedzibie Centrum Integracji Rodziny, z myślą o osobach w wieku emerytalnym, nieaktywnych zawodowo, uruchomiono Klub Dorosłego Człowieka. Spotkania odbywają się dwa razy w tygodniu w godzinach od 12.00 do 15.00. W Klubie odbywają się spotkania integracyjne, zajęcia komputerowe, zajęcia rehabilitacyjno-korekcyjne prowadzone przez wykwalifikowanego specjalistę oraz zajęcia taneczne prowadzone przez instruktora tańca. Organizowano imprezy okolicznościowe, projekcje filmów. Została nawiązana współpraca z SAN – EPID-em oraz z Filią Biblioteki w dzielnicy Piaskowa Góra. Łącznie od sierpnia do końca grudnia w zajęciach uczestniczyło 35 osób.

Klub Anonimowych Alkoholików

W Centrum Integracji Rodziny raz w tygodniu, w poniedziałki wieczorem odbywają się spotkania grupy Anonimowych Alkoholików, której celem jest wytrwać w trzeźwości i pomagać innym alkoholikom w jej osiągnięciu.

Wolontariat „Razem damy radę”

Wolontariat działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu liczył w 2010 roku 21 stałych wolontariuszy. Wolontariusze najchętniej współpracują z rodzinami wielodzietnymi. Najwięcej zgłosiło się licealistów oraz studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu.

Z pomocy wolontariuszy skorzystały również dzieci przebywające na świetlicach środowiskowych prowadzonych przez MOPS. Wśród wolontariuszy były także osoby działające na terenie Ośrodka np. podczas warsztatów specjalistycznych dla rodziców. Rodziny wielodzietne odwiedzają wolontariusze po dwie osoby. z osobami starszymi, niepełnosprawnymi.

Osoby z kwalifikacjami pracownika socjalnego zostają wolontariuszami i korzystają z możliwości praktycznego przygotowania się do pracy. Trzech spośród wolontariuszy zostało zatrudnionych w Ośrodku na stanowisku pracownika socjalnego.

W roku 2010 wolontariusze mieli możliwość skorzystać ze szkoleń zorganizowanych w ramach Projektu systemowego Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej w zakresie podnoszenia kwalifikacji kadr pomocy społecznej – projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII - Promocja integracji społecznej. Wolontariusze skorzystali ze szkolenia pt.

„Wspieranie rodzin zastępczych w relacjach z rodziną naturalną”. Szkolenie odbyło się we Wrocławiu i było bardzo wysoko ocenione przez wolontariuszy.

Po raz kolejny we współpracy z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych nasi wolontariusze przedstawili prowadzoną działalność pracownikom innych ośrodków tym razem w Żarowie i Oławie.

Jak co roku zorganizowano spotkanie z okazji Dnia Wolontariusza, podczas którego dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wręczył podziękowania dla wolontariuszy. Spotkanie odbyło się w Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego, gdzie funkcjonuje świetlica, Klub Młodzieżowy, Klub Dorosłego Człowieka. Wolontariuszom bardzo spodobała się placówka, zgodnie wyrazili chęć na organizowanie wszelkiego typu spotkań i imprez w powyższej placówce.

Dnia 16 grudnia 2010 w Międzynarodowym Centrum Konferencyjnym „Krzyżowa” odbyła się Gala Finałowa Konkursu Dolnośląski Przedsiębiorca Społeczny Roku 2010. Konkurs, organizowany przez Fundację Rozwoju Ekonomii Społecznej był kontynuacją konkursów – Filantrop Roku Regionu Wałbrzyskiego oraz Dolnośląski Wolontariusz Roku. Wśród nominowanych był również wolontariusz współpracujący z MOPS od 2008 r.

Środowiskowe świetlice opiekuńczo-wychowawcze

Dział prowadzi nadzór nad pozostającym w strukturze MOPS środowiskowymi świetlicami opiekuńczo-wychowawczymi na:

- Podzamczu,
- Gliniku Nowym,
- Lubiechowie,
- Szczawienku
- Śródmieściu - Ośrodek Profilaktyki dla Dzieci i Młodzieży,
- oraz świetlicą i Klubem Młodzieżowy w CIR na Piaskowej Górze na ul. Grota Roweckiego3a

W 2010 roku, w ramach zajęć opiekuńczo-wychowawczych, prowadzone były programy psychoedukacyjne oraz podejmowano różnorodne inicjatywy adresowane do dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin problemowych, niewydolnych wychowawczo, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zajęcia we wszystkich placówkach odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 14.00 do 18.00.

Nabór dzieci podobnie jak w latach ubiegłych prowadzony był przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, jak również na wniosek rodzica. Łącznie, do świetlic w 2010 roku uczęszczało 147 dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 20 lat. W trakcie ferii zimowych – 122 osoby, wakacji – 123 osoby. Program w placówkach realizowało 7 wychowawców, głównie pedagodzy ze specjalizacją resocjalizacja, pedagogika opiekuńczo – wychowawcza i socjoterapia oraz informatyk. W każdej ze świetlic prowadzono pełną dokumentację (dzienniki zajęć wychowawczych, indywidualne karty pracy z dzieckiem, arkusze diagnozy dziecka wraz z obserwacją, miesięczny harmonogram pracy oraz plan pracy świetlicy).

W 2010 roku realizowano zajęcia:

- **organizacji nauki własnej oraz pomocy edukacyjnej** polegającej na: nadrabianiu zaległości w nauce, indywidualnej pomocy dzieciom i młodzieży ze specyficznymi problemami w nauce, wyrabianiu u dzieci młodszych nawyku czytania na głos ze

zrozumieniem, pomocy w przygotowywaniu prac szkolnych. W świetlicach „Podzamcze”, „Śródmieście” i na Piaskowej Górze prowadzone były zajęcia podnoszące umiejętności obsługi komputera.

- **ogólnorozwojowe i profilaktyczne**, których celem był rozwój intelektualny dzieci i młodzieży (pogadanki na temat kształtowania więzi międzyludzkich, wskazywanie właściwych wzorców zachowań, rozmowy na temat codziennych problemów i sposobów ich rozwiązywania, nauka umiejętności konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, umiejętności pracy w grupie). Prowadzono pogadanki, prelekcje i dyskusje promujące zdrowy styl życia. Uświadamiano zagrożenia płynące z eksperymentowania z używkami, piciem alkoholu, paleniem papierosów oraz niebezpieczeństwa płynące z braku umiejętności prawidłowego korzystania z Internetu. Odbywały się zajęcia integracyjne, socjoterapeutyczne z elementami psychozabawy oraz zajęcia nastawione na rozwój logicznego myślenia, koncentracji uwagi, wyobraźni.

rozwijające zainteresowania, m.in. zajęcia:

- plastyczne,
- muzyczne,
- komputerowe,
- teatralne,
- taneczne - w pięciu świetlicach oraz w Klubie Młodzieżowym, profesjonalni instruktorzy prowadzili naukę tańca (taniec hip-hop, taniec towarzyski).

sportowe, w tym plenerowe, takie jak: piesze wycieczki, turnieje, zawody, rozgrywki sportowe na świeżym powietrzu oraz stacjonarne, w Centrum Integracji Rodziny, gdzie w profesjonalnie wyposażonej sali gimnastycznej, dzieci pod okiem wykwalifikowanego rehabilitanta, miały możliwość uczestniczyć w zajęciach gimnastyki korekcyjnej, których celem była praca nad wadami postawy.

Dzieci i młodzież brały również udział w:

- konkursach organizowanych w ramach zajęć oraz w konkursach przygotowanych przez Tygodnik Wałbrzyski, Urząd Miejski, Punkty Biblioteczne,
- warsztatach m.in.: „Od urwisa do rycerza” zorganizowanych przez Muzeum Historii oraz Wałbrzyski Ośrodek Kultury oraz w cyklu warsztatów „Wakacje w Muzeum 2010” organizowanych przez Muzeum Ziemi Wałbrzyskiej,
- imprezach okolicznościowych i uroczystościach. Organizowano obchody świąt państwowych, obchody dnia dziecka, dnia matki, babci, dziadka, ojca. Zorganizowano zabawy karnawałowe, andrzejki, mikołajki, halloween,
- akcjach społecznych, takich jak: „sprzątanie świata”, „cała polska czyta dzieciom”, „ptakoliczenie”,
- przygotowaniach do świąt Wielkanocnych, Bożego Narodzenia – przygotowano jasełka.

W okresie ferii zimowych, wakacji oraz przerw świątecznych dzieci mogły uczestniczyć w zajęciach w godzinach od 10.00 do 14.00. W czasie wakacji i ferii zimowych dzieci i młodzież uczestniczyły w rozgrywkach sportowych w hali OSIR, korzystały z oferty Skate Parku i basenu w Świebodzicach. Ponadto zwiedzili Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa w Jaworzynie Śląskiej, Zamek Książ, kompleks podziemny Osówka, Ogród Botaniczny, panoramę, Ostrów Tumski we Wrocławiu oraz wystawę „Bitwa pod Grunwaldem” w Zamku Książ. Dla podopiecznych przygotowano paczki świąteczne z okazji Mikołaja, oraz organizowano wyjścia do kina m.in. na filmy: „Shrek forever After”, „Zaplątani”, „Planeta 51”.

Projekt „Partnerska rodzina – program wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, poddziałanie 7.2.1 – Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizacja działań z uczestnikami projektu zakończyła się w grudniu 2010 roku. Uczestniczyło w nim ogółem 240 osób. Projekt był finansowany w 85% z środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz w 15% z dotacji celowej budżetu państwa. W pierwszym cyklu projektu wzięły udział 122 osoby z czego ukończyło 98 osób, w tym 33 mężczyzn i 65 kobiet, w drugim cyklu uczestniczyło 120 osób z czego ukończyło 108 osób w tym 32 mężczyzn i 76 kobiet. Wszystkie osoby otrzymały zaświadczenia o udziale w projekcie. Udział w projekcie przerwało 36 osób (16 mężczyzn i 20 kobiet).

Celem głównym projektu było wyeliminowanie lub zahamowanie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin, w których co najmniej jedno z małżonków jest długotrwale bezrobotne, często korzystające z pomocy społecznej, w których występuje alkoholizm i przemoc domowa, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia i stworzenie dla nich niezbędnych warunków do uzyskania zdolności do zatrudnienia z jednoczesną integracją ze społeczeństwem. Bardzo ważne, z punktu widzenia przerwania kręgu wykluczenia społecznego (biedy, alkoholizmu, uzależnienia od przemocy społecznej) było objęcie działaniami wspomagającymi dzieci i młodzież z tych rodzin.

W 2010 roku zrealizowane zostały następujące działania:

- **Trening umiejętności społecznych.** W zajęciach brała udział młodzież oraz ich rodzice. Ich celem była integracja uczestników, uświadomienie psychologicznych skutków bezrobocia, zapoznanie z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie, nabycie umiejętności pracy w zespole, a także sporządzania dokumentów, pisanie podań i wniosków, zwiększenie motywacji do poszukiwania i uzyskania pracy, podniesienie poziomu samooceny..
- **Trening asertywności.** Jego celem było nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem, pewności siebie w kontaktach interpersonalnych, nauczenie umiejętności odmawiania bez poczucia lęku i winy, zwiększenie umiejętności komunikacyjnych, a także radzenia sobie z krytyką i pochwałą.
- **Trening zachowań abstynenckich.** Uczestniczyły w nim osoby uzależnione od alkoholu, po przebytych leczeniu odwykowym. Jego celem było nauczenie odmawiania picia alkoholu.
- **Trening radzenia sobie z nawrotami choroby alkoholowej** obejmował nauczenie umiejętności radzenia sobie z nawrotami choroby alkoholowej.
- **Szkoła dla rodziców.** Zajęcia prowadzone były przez psychologów, pedagogów i terapeutów. Uczestnicy zostali zapoznani z problematyką trudności w wychowaniu, sposobami zapobiegania problemom oraz sposobami rozwiązywania sytuacji konfliktowych w relacjach z dzieckiem.
- **Zajęcia podnoszące kompetencje obsługi komputera** przeznaczone były dla młodzieży oraz ich rodziców. Obejmowały one m.in. podstawy obsługi komputera, pisanie wzorów pism urzędowych, obsługę urządzeń biurowych, nabycie umiejętności posługiwania się internetem.
- **Zajęcia z doradcą zawodowym** obejmowały przygotowanie dokumentów, zapoznanie się z metodami poszukiwania pracy, naukę autoprezentacji, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej oraz poznanie metod rekrutacji.
- **Zajęcia warsztatowe z fotografii** obejmowały naukę obsługi aparatu cyfrowego, wykonywanie zdjęć w plenerze i w pomieszczeniach, obróbkę komputerową zdjęć,

a także prezentację prac w gablocie oraz wystawie podsumowującej dany cykl projektu.

- **Zajęcia warsztatowe z dziennikarstwa** obejmowały naukę pisania artykułów do prasy oraz nagrywania krótkich materiałów informacyjnych i publicystycznych.
- **Zajęcia teatralne** organizowane były pod profesjonalną opieką aktorów z Teatru Dramatycznego w Wałbrzychu. Uczestniczyły w nich cztery piętnastoosobowe grupy młodzieży.
- **Zajęcia społeczniające i rekreacyjne** prowadzone były przez cały okres trwania projektu. Były to wycieczki piesze, wyjścia do kina i teatru oraz wyjazdy integracyjne poza miejsce zamieszkania połączone z pracą psychoedukacyjną.
- **Indywidualne konsultacje i poradnictwo specjalistów.** W ramach projektu wszyscy uczestnicy mogli bezpłatnie skorzystać z konsultacji następujących specjalistów: pedagoga, psychologa, terapeuty oraz prawnika.
- **Terapia indywidualna dla młodzieży i rodziców** przeznaczona była dla osób, które miały potrzebę indywidualnego kontaktu z terapeutą, w celu pomocy w rozwiązywaniu problemów osobistych.
- **Zarządzanie projektem**, objęło rekrutację uczestników, sprawozdawczość finansową i merytoryczną, gromadzenie dokumentacji, otwarcie rachunku bankowego, zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia. Zarządzanie projektem zakończone zostało w 2011 r.
- **Promocja projektu** dotyczyła utworzenia i prowadzenia podstrony na stronie internetowej MOPS, przekazywania informacji o projekcie do lokalnych mediów, wydruku i rozdania plakatów oraz ulotek informacyjnych. Miejsce realizacji projektu oraz Biuro Projektu zostały oznakowane planszami, natomiast w budynku zawieszona została gablota, w której pojawiają się bieżące informacje oraz zdjęcia dokumentujące przebieg projektu. W ramach promocji zlecono zakup i wykonanie materiałów promocyjnych: czapek, toreb, długopisów, smyczy dla uczestników projektu, a także banerów i naklejek. Na zakończenie drugiego cyklu projektu wydano biuletyn, a także rozdano uczestnikom zaświadczenia o ukończeniu udziału w projekcie oraz pamiątkowe płyty CD, na których nagrano zdjęcia z zajęć, wycieczek pieszych i wyjazdów integracyjnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy dom samopomocy dla osób z upośledzeniem umysłowym przy ul. Duracza 15a obejmuje dzienną opieką 30 osób niesprawnych intelektualnie. Do podstawowych zadań Domu należy: prowadzenie kompleksowej rehabilitacji społecznej, psychoterapii i socjoterapii oraz wszechstronny rozwój biologiczny, psychiczny i społeczny.

Zajęcia w Środowiskowym Domu Samopomocy odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30 i prowadzone są przez instruktorów terapii zajęciowej, terapeutów, psychologa oraz rehabilitanta.

W Środowiskowym domu samopomocy młodzież pracowała w 6 pracowniach terapeutycznych: plastycznych, krawieckich, majsterkowiczów, rękodzielniczych, bukociarsko – ogrodniczych, gospodarstwa domowego w których wykonuje się prace odpowiednie do predyspozycji poszczególnych osób i możliwości oraz w 5 klubach zainteresowań: socjoterapeutycznym, teatralnym – biblioterapia, filmowym, komputerowym, tanecznym.

Postępowanie wspierająco – aktywizujące odbywało się wg indywidualnych planów dostosowanych do potrzeb i możliwości psychofizycznych uczestników i obejmowało:

- trening umiejętności samoobsługowych (samodzielne jedzenie, mycie, ubieranie itp.),
- trening zaradności życiowej w życiu codziennym (dotyczył przygotowywania posiłków, prania, sprzątanania, robienia zakupów, itd.), nauka posługiwania się podstawowym sprzętem AGD i RTV będącym na wyposażeniu Domu, higiena osobista.
- trening umiejętności społecznych - nawiązywanie kontaktów, poznanie zasad współżycia w grupie, umiejętność współdziałania, aktywność społeczna,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego (rozwijanie zainteresowań lekturą, sportem, turystyką, czynny udział w imprezach kulturalnych oraz w klubach zainteresowań),
- terapia zajęciowa - zajęcia plastyczne, rękodzielnicze, bukiciarskie, ogrodnicze, stolarskie, rzeźbiarskie i zajęcia kulinarne,
- psychoterapię,
- rehabilitację fizyczną - ćwiczenia ogólnie usprawniające, fizjoterapia indywidualna.

W 2010 roku na funkcjonowanie Środowiskowego domu samopomocy wydatkowano łącznie 398.044 zł w tym:

a) z budżetu wojewody	- 361.615 zł
w tym z rezerwy celowej budżetu państwa	- 25.000 zł
b) z budżetu miasta	- 70.000 zł

W wymienionym okresie zatrudnionych było łącznie 7 osób, w tym dwóch terapeutów na czas określony oraz 5 pracowników na czas nieokreślony: kierownik Domu, technik fizjoterapii, dwóch instruktorów terapii zajęciowej i jeden terapeuta. Ponadto na umowę-zlecenie zatrudniona była psycholog. W ŚDS odbywali praktykę studenci z wydziału pedagogiki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałbrzychu, a także pracowali wolontariusze.

Dom opuściło czterech uczestników: w związku z niedostosowaniem się do zasad obowiązujących w domu -2 osoby oraz z przyczyn zdrowotnych 2 osoby.

W poszczególnych zajęciach organizowanych w środowiskowym domu samopomocy brała udział następująca średnia ilość uczestników:

a) trening umiejętności samoobsługowych	- 26 osób	86,7 %
b) trening zaradności życiowej	- 22 osoby	72,0 %
c) trening umiejętności społecznych	- 27 osób	90,0 %
d) trening umiejętności spędzania czasu wolnego:		
• socjoterapia	- 12 osób	40,0 %
• filmoterapia	- 24 osoby	80,0 %
• relaksacja	- 18 osób	60,0 %
• sportowe	- 14 osób	46,0 %
• elementy Knilla	- 5 osób	17,0 %
• modelarskie	- 8 osób	27,0 %

W ramach integracji społecznej Środowiskowy Dom Samopomocy współpracował z wieloma instytucjami i organizacjami społecznymi w tym m.in.:

- a) z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- b) z Miejską Biblioteką Publiczną,
- c) z Muzeum w Wałbrzychu,
- d) z Warsztatami Terapii Zajęciowej na terenie Wałbrzycha,

- e) z rodzicami i opiekunami,
- f) z Powiatowym Środowiskowym Domem Samopomocy w Wałbrzychu oraz innymi domami spoza Wałbrzycha.

Uczestnicy Środowiskowego domu samopomocy brali udział w wielu imprezach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych integrujących środowiska osób niepełnosprawnych. W ramach zajęć uspołeczniających i integracyjnych uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy raz w tygodniu jeżdżą do Centrum Wodnej Rekreacji Świebodzicach, uczestniczą w comiesięcznych zabawach urodzinowych, codziennie robią zakupy w sklepach.

Organizowane w 2010 roku przez Środowiskowy dom samopomocy działania integracyjne oraz udział w przedsięwzięciach organizowanych przez inne podmioty:

- **Luty** - integracyjna zabawa walentynkowa zorganizowana wspólnie z warsztatami terapii zajęciowej z ul. Bohaterów Pracy, wyjście do kina na film „Planeta 59”, kulig w Zamku Książ;
- **Marzec** - wizyta w Straży Miejskiej, wyjazd na lodowisko do Świdnicy, zwiedzenie wystawy „Bitwa pod Grunwaldem” w Zamku Książ, impreza z okazji Dnia Wiosny;
- **Kwiecień** - zorganizowanie Śniadania Wielkanocnego z udziałem rodziców i opiekunów, piesza wycieczka na Ptasią Kopę, spacer do Szczawna Zdroju i okolic;
- **Maj** - wyjazd na warsztaty „Praca z Wikliną” do Kamiennej Góry, udział w forum pn. „Dyskryminacja osób niepełnosprawnych”, zajęcia w bibliotece na Piaskowej Górze - Biblioterapia, badanie słuchu uczestników i rodziców przez firmę FONO, udział w Dniu Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, udział w konferencji w Świdnicy pn. „Literatura fantastyczna w odbiorze osób niepełnosprawnych intelektualnie”;
- **Czerwiec** - tygodniowa wycieczka do miejscowości Sianożęty nad Morzem, wyjazd do Bielawy na imprezę integracyjną „Niepełnosprawni są w wśród nas”, zajęcia w bibliotece na Piaskowej Górze – Biblioterapia oraz bibliotece „Pod Atlantami” - „Kultura Indiańska”, wizyta w Urzędzie Miasta w Szczawnie Zdroju i Wałbrzychu;
- **Lipiec** - zajęcia terapeutyczne w Muzeum w Wałbrzychu, dzień rodziny w Dworzysku wspólnie z rodzicami i opiekunami, udział w kampanii na temat walki z niedosłuchem, wyjazd do kina we Wrocławiu;
- **Sierpień** – zorganizowanie wernisaż prac „Nasz dom” w Bibliotece pod Atlantami, wyjście do muzeum – złocenia i glina;
- **Wrzesień** - wyjazd na zawody do Wrocławia „TURGOL”, dzień pieczonego ziemniaka zorganizowany wspólnie z warsztatami terapii zajęciowej z ul. Ogrodowej, zajęcia w bibliotece na Piaskowej Górze;
- **Październik** - zajęcia w bibliotece na Piaskowej Górze, warsztaty w Szkole Podstawowej na Białym Kamieniu – papier czerpany;
- **Listopad** - wycieczka do Szklarskiej Poręby
- **Grudzień** - wyjście do multikina na film „Zaplontani”, wyjście do KFC, wigilia w zajeździe w Łomnicy

Ponadto organizowane są spacery do pobliskiego parku oraz wizyty w zaprzyjaźnionym Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy i warsztatach terapii zajęciowej.

Najważniejszym rezultatem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy było tworzenie szansy rozwoju osobom niepełnosprawnym intelektualnie, tworzenie warunków do godnego i pełnowartościowego życia wśród przyjaznych im osób, nabywanie

umiejętności współżycia społecznego w grupie – integracja ze społecznością lokalną. W procesie postępowania rehabilitacyjnego indywidualizowane są cele, metody, treści i formy działań terapeutyczno - korekcyjnych.

Najczęściej wykorzystywane metody w pracy rehabilitacyjnej to metody aktywnego nauczania i uczenia się poprzez działanie, odkrywanie i przeżywanie sytuacji zadaniowych. Różnorodność treści, form i metod ma stymulować do samodzielnej i twórczej aktywności uczestników przy wykorzystaniu ich wszelkich zdolności oraz potencjalnych możliwości i zainteresowań.

Wszystkie zaplanowane zadania zostały zrealizowane. Przewidywane cele zostały osiągnięte w stopniu motywującym do dalszych działań i utrwalania uzyskanych efektów. Uczestnicy Środowiskowego domu samopomocy jako odbiorcy zaplanowanych celów wykazali się aktywnością stosowną do ich możliwości intelektualnych jak również zainteresowaniem proponowanymi formami zajęć. Grupa podtrzymuje zdobyte wcześniej umiejętności i wykazuje chęć i możliwości przyswajania nowych.

Dodatki mieszkaniowe

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 wraz z późniejszymi zmianami) dodatek mieszkaniowy przyznawano:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

Wnioski złożone o przyznanie dodatku mieszkaniowego po raz pierwszy

Rok	Liczba złożonych po raz pierwszy wniosków
2006	402
2007	219
2008	172
2009	274
2010	259

Przyjęte wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego w latach 2006-2010

rok	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Liczba wniosków	11 062	9 012	7 151	6 830	6 617

Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego

		2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Wysokość dodatku mieszkaniowego	najwyższy dodatek mieszkaniowy	696,31	746,60	774,82	839,93	914,19
	najniższy dodatek mieszkaniowy	11,94	11,96	12,81	13,50	13,64
	średni dodatek mieszkaniowy	155,62	148,76	165,12	186,71	176,84

Rozpatrzone wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego w latach 2006-2010

	OGÓŁEM	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
		10981	9181	7200	6765	6871
Wnioski rozpatrzone	Pozytywnie	10171	8447	6516	6187	6202
	Negatywnie	810	734	684	578	669
Powody	Przekroczenie powierzchni normatywnej	113	80	63	71	79
	Przekroczenie kryterium dochodowego	24	28	56	47	30
	Małe wydatki w stosunku do dochodu	289	243	263	156	185

odmowy przyznania dodatku mieszkaniowego	Dodatek mniejszy niż 2% najniższej emerytury	85	74	70	45	41
	Brak tytułu prawnego do lokalu	115	139	104	151	140
	Umorzenie postępowania	167	154	80	60	110
	Pozostałe	17	16	48	48	84
Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	1-osobowych	2906	2719	2391	2287	2298
	2-osobowych	2213	1893	1512	1412	1434
	3-osobowych	2001	1572	1077	1034	1001
	4-osobowych	1816	1285	861	818	854
	5-osobowych	842	664	464	449	416
	6 i więcej -osobowych	393	314	211	187	199
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	do 50 zł. miesięcznie	702	561	506	352	277
	51-100 zł. miesięcznie	2051	1589	1191	910	824
	101-150 zł. miesięcznie	2645	2071	1480	1184	1198
	151-200 zł. miesięcznie	2178	1870	1402	1280	1164
	powyżej 200 zł miesięcznie	2595	2356	1937	2461	2739

Wartość wypłaconych dodatków mieszkaniowych

	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
OGÓŁEM					
(w zł)	9.535.241	8.552.244	6.583.771	6.721.613	7.048.762

w tym

	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Lokale gminne	7.011.487	6.121.492	4.738.115	4.876.493	5.016.127

Spółdzielnie Mieszkaniowe	1.341.863	1.281.884	897.470	832.829	850.627
WTBS	289.290	283.409	233.358	240.620	250.212
INNE Wspólnoty i inne	892.600	865.457	714.826	771.669	931.794

Wstrzymane wypłaty dodatków mieszkaniowych

Rok	Liczba wstrzymanych wypłat dodatków mieszkaniowych
2006	105
2007	170
2008	334
2009	281
2010	178

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 589 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu i naruszających zasady współżycia społecznego. Składane wnioski w przeważającej części pochodziły od osób prywatnych, najczęściej rodzin i bliskich osób nadużywających alkoholu oraz policji, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych.

W 2010 r. odbyły się 24 posiedzeń roboczych zespołu do spraw opiniowania i kierowania na leczenie odwykowe, na których przeprowadzono rozmowy z 334 osobami, 255 osoby nie zgłosiło się na wezwanie, bądź oczekuje na wezwanie. Wśród osób, z którymi przeprowadzono rozmowy 149 osób wyraziło zgodę na podjęcie terapii, pozostałych skierowano do terapeuty uzależnień od alkoholu celem ich zdiagnozowania i podjęcia leczenia odwykowego. Część osób kierowano na badanie lekarskie celem określenia ewentualnego uzależnienia od alkoholu lub też zlecono przeprowadzenie wywiadu środowiskowego celem ustalenia stanu faktycznego sprawy. Przeprowadzono 10 wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania osób w stosunku, do których posiadana dokumentacja nie pozwalała na jednoznaczne podjęcie stosownej decyzji. W wyniku przeprowadzonych postępowań sporządzono 194 wnioski do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o wydanie postanowienia o zobowiązaniu do leczenia odwykowego. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych aktywnie współpracowała z Sądem Rejonowym w Wałbrzychu w zakresie przeprowadzania badań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz udzielenia informacji o przebiegu terapii odwykowej. Podobnie

współdziałanie realizowano z Komisariatami Policji znajdującymi się na terenie miasta Wałbrzycha.

Osoby zwracające się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych były wyczerpująco informowane o możliwościach skorzystania z grup wsparcia, terapii dla współzależnych oraz form pomocy terapeutycznej i psychologicznej.

W 2008 roku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 230 wniosków w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Wałbrzych, z tego 47 wniosków dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, a 183 wnioski dotyczyły punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Działając na podstawie art. 106 § 1 i § 5 kpa (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz.1071) w związku z art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231) MKRPA wydała łącznie 230 postanowień pozytywnych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działając zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przeprowadziła kontrolę w zakresie prawidłowości korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przedstawiam najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- stworzenie systemu pomocy środowiskowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez utworzenie **ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**, w którym po okresie leczenia, kontynuowane byłoby przystosowanie chorych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku,
- utworzenie **domu dziennego pobytu** dla starszych mieszkańców miasta zapewniającego: terapię zajęciową, rehabilitację ruchową, imprezy rozrywkowe, kulturalne, muzyczne, plastyczne, teatralne, sportowo-rekreacyjne oraz wsparcie psychologiczne, kółka zainteresowań itp.
- utworzenie **klubów dla osób starszych** integrujących środowisko seniorów w dzielnicy oraz aktywizujących społeczność lokalną poprzez organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno - społecznych i rekreacyjnych,
- utworzenie **zespołu małych mieszkań**, najlepiej w jednym budynku, dla osób, które wymagają usług opiekuńczych, a ze względu na brak odpowiednich warunków mieszkaniowych lub brak mieszkania muszą zostać umieszczone w domu pomocy społecznej,
- zapewnienie możliwości **superwizji** terenowych pracowników socjalnych, w celu poprawienia jakości pracy, która decyduje o wynikach pomagania w usamodzielnieniu korzystających pomocy.